SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI
TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK
W WILNIE

ZA LATA 1929 i 1930
(XXIII — XXIV LATA ISTNIENIA)

WYDANO Z ZASIŁKU MINISTERSTWA WYZN. RELIG. I OŚW. PUBLICZNEGO

WILNO 1931

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I DZIAŁALNOŚCI

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

W WILNIE

ZA LATA 1929 i 1930

(XXIII — XXIV LATA ISTNIENIA)

WILNO 1931

Wydano z zasiłku Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

Drukarnia „ZORZA" Wilno, Wileńska 15.

SPRAWOZDANIE OGÓLNE

W przeciwieństwie do poprzednich sprawozdań dorocznych ze stanu i działalności T. P. N. w Wilnie, sprawozdanie niniejsze obejmuje nie jeden rok kalendarzowy, lecz dwa: mianowicie rok 1929 i rok 1930. Złożyły się na to przyczyny następujące. Ze względów natury technicznej, w związku z generalnym remontem gmachu T-wa, ostatnie zgromadzenie doroczne, któremu przedłożono sprawozdanie za rok 1928, a po części i za rok 1929, — mogło się odbyć zaledwie u schyłku r. 1929, — mianowicie w dniu 23 października, zamiast na początku roku. Opierając się na § 42 Statutu, Zarząd postanowił odbywać nadal walne zgromadzenia doroczne w pierwszych miesiącach roku następującego po roku, objętym sprawozdaniem, zarazem dążąc do bardziej wyraźnego uwypuklenia działalności T-wa w sprawozdaniach, postanowił zerwać z dotychczasową praktyką, według której walnemu zgromadzeniu przedkładano sprawozdania, obejmujące nietylko właściwy rok kalendarzowy, ale i część roku następnego i składać nadal sprawozdania ściśle dostosowane treścią do danego roku kalendarzowego. W tych warunkach wyznaczenie walnego zgromadzenia dorocznego na początku roku 1930, a więc w kilka zaledwie miesięcy po poprzedniem zgromadzeniu i przedłożenie mu sprawozdania faktycznie za bardzo krótki okres czasu było niewskazane.

W roku 1929-tym uwaga Zarządu T. P. N. była skierowana głównie ku ukończeniu prac inwestycyjnych w gmachu T-wa, rozpoczętych jeszcze w r. 1928 z hojnej zapomogi, udzielonej przez Zarząd Funduszu Kultury Narodowej przy Prezydjum Rady Ministrów. W sezonie letnim r. 1929 przeprowadzono remont zewnętrzny: otynkowano gmach i wykonano fasadę w stylu klasycznym z 4-ma kolumnami porządku jońskiego, dzięki czemu gmach przybrał wreszcie wygląd estetyczny i licujący z siedzibą instytucji naukowej. W ten sposób główne roboty przy odnowieniu i wykończeniu gmachu dobiegły narazie końca; pozostaje jeszcze: uporządkowanie podwórza, wzniesienie dookoła nieruchomości trwałego ogrodzenia żelbetowego oraz ułożenie posadzek w dwu salach bibljotecznych i wzniesienie tamże wystarczającej na książki liczby półek. Jednakże prac budowlanych w gmachu T-wa nie można uwa-

żać za ukończone ostatecznie. Wciąż rozrastające się zbiory T-wa, zwłaszcza muzealne i bibljoteczne, powodują to, że obecny gmach T-wa niebawem nie będzie już dla nich wystarczający, wobec czego Zarząd liczy się z koniecznością znacznego powiększenia gmachu przez dobudowanie nowego skrzydła pod kątem prostym do gmachu głównego. Wymaga to jednak sumy od 300 do 400 tys. złotych i wobec braku funduszów sprawa pozostaje narazie w zawieszeniu. Jednak Zarząd ma nadzieję, że w bliskiej już przyszłości pomoc Rządu Rzeczypospolitej, — a częściowo może też i ofiarność samorządów i osób prywatnych — pozwolą na wykonanie zamierzenia powyższego.

Podczas gdy rok 1929 był w życiu T-wa rokiem poniekąd przejściowym i zakończył okres wielkich prac inwestycyjnych, rok 1930 otworzył nowy okres działalności T-wa — okres większego udostępnienia skarbów T-wa dla ogółu i ściślejszego zespolenia T-wa ze społeczeństwem.

Pierwszym wyrazem tego było uroczyste otwarcie zbiorów muzealnych, które się odbyło w dniu 2 marca. Szczegółowy opis tej uroczystości znajduje się w sprawozdaniu muzealnem. Drugą uroczystością, która się w roku 1930 w murach T-wa odbyła, był obchód (w dniu 1 czerwca) 60-lecia pracy naukowej i społecznej Prezesa T-wa prof. Alfonsa Parczewskiego; obchód ten zgromadził liczny zastęp elity umysłowej naszego miasta; szczegóły tej podniosłej uroczystości znajdują się w artykule naczelnym zeszytu 1—2 „Ateneum Wileńskiego" z r. 1930.

W dniu 16 czerwca Towarzystwo nasze miało wysoki zaszczyt goszczenia w swych murach Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Pan Prezydent w otoczeniu licznej świty, wśród której znajdowali się P.p. Ministrowie Witold Staniewicz i Aleksander Prystor, wojewoda Władysław Raczkiewicz, Dowódca O.K. III gen. Aleksander Litwinowicz oraz szereg innych osób cywilnych i wojskowych, został powitany przy wejściu przez Zarząd T-wa in corpore oraz szereg członków wydziałów naukowych T-wa. Następnie Dostojny Gość udał się do wielkiej sali, gdzie Go powitał przemówieniem Prezes T-wa prof. A. Parczewski. Na ręce Pana Prezydenta Zarząd T-wa złożył komplet wydawnictw T-wa. Pan Prezydent okazał żywe zainteresowanie koleją losów i stanem obecnym T-wa. Dostojny Gość zwiedził następnie zbiory muzealne T-wa, przyczem wyjaśnień udzielał kustosz zbiorów M. Brensztejn.

Działalność naukowa T. P. N. w latach 1929 i 1930 rozwijała się intensywnie, podobnie jak i w latach poprzednich. Dokładne jej przedstawienie znajduje się w sprawozdaniach wydziałów naukowych i poszczególnych działów T-wa. Naukowych miesięcznych posiedzeń ogólnych, o frekwencji dość znacznej, odbyło się w r. 1929 — 2 a w r. 1930—4. Na posiedzeniach tych wygłosili odczyty w roku 1929: 13 lutego — doc. dr. Iwo Jaworski p. t. „Nowe poglądy na początki wieków średnich" i 2 grudnia—prof. dr. Bronisław Rydzewski p. t. „Problemy geologji Litwy historycznej". W następnym

roku 1930. 7 lutego — prof. Rajmund Gostkowski p. t. „Najnowsze wykopaliska w Rzymie, Ostji, Nemi, Pompei i Herculanum“; 6 marca—dr. Marja Łowmiańska p. t. „Mieszczanie wileńscy w wieku XVII“; 8 kwietnia ks. prof. dr. Bolesław Wilanowski p. t. „Kilka uwag o ostatnich konkordatach“; 25 listopada—prof. dr. Juljan Rudnicki p. t. „Prawdopodobieństwo a przypadek.“

Towarzystwo w latach objętych sprawozdaniem pozostawało w ścisłym kontakcie z innemi towarzystwami i instytucjami naukowemi i reagowało na różne wydarzenia donioślejsze w życiu intelektualnem kraju. Tak np.: w r. 1929 wzięło udział w posiedzeniu stałej delegacji Zjazdów Historyków Polskich w Krakowie w dniu 10 marca, wysyłając swego delegata w osobie prof. dr. T. E. Modelskiego; w tymże roku wysłano depesze okolicznościowe do Polskiego T-wa Filozoficznego z powodu obchodu 25-lecia jego istnienia, do Komitetu Obchodu 300-lecia zgonu Szymona Szymonowicza do Zamościa, do znakomitego patrjoty łużyckiego prof. dr. Ernesta Muki w Budziszynie (członka honorowego naszego T-wa), z powodu obchodu 50-lecia jego pracy naukowej i społecznej. Dn. 6 października T. P. N., wspólnie z Oddziałem Wileńskim Polskiego T-wa Historycznego, urządziło uroczystą akademję ku czci Joachima Lelewela; 80-tą rocznicę urodzin dr. Stanisława Tomkowicza, znakomitego historyka sztuki z Krakowa, uczciło T-wo przez nabycie do swych zbiorów jubileuszowego medalu pamiątkowego. W tymże roku T-wo wzięło udział w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu—wystawiona była osobna gablota z wydawnictwami T-wa oraz wykresy, ilustrujące rozwój i stan obecny T-wa. Udzieliło na to specjalnego subsydjum Ministerstwo W. R. I O. P., a pomoc i pośrednictwo okazała przytem Kasa im. Mianowskiego. T-wo nasze uzyskało na wystawie odznaczenie w postaci dyplomu uznania.

W związku z 400-tną rocznicą wydania Statutu Litewskiego Zarząd T-wa powziął uchwałę wydania księgi pamiątkowej, na który to cel Min. W. R. i O. P. wyasygnowało kwotę 5 tys. zł. Redakcja księgi, która niestety z powodu opóźnienia w nadsyłaniu przyobiecanych artykułów dotąd ukazać się w druku nie mogła, — spoczywa w ręku prof. dr. Stefana Ehrenkreutza.

W r. 1930 T-wo wzięło udział w obchodzie 50-lecia pracy naukowej prof. Uniw. Warszawskiego dr. Tadeusza Zielińskiego — delegatem T-wa był prof. Stefan Srebrny. Następnie T-wo wzięło udział w akcji zbiorowej w sprawie Góry Zamkowej w Wilnie: odnośną enuncjację z ramienia T-wa podpisał p. Michał Brensztejn. Na dorocznem uroczystem posiedzeniu Akademji Umiejętności i na Zjeździe im. Jana Kochanowskiego w Krakowie reprezentował T-wo prof. dr. Stanisław Pigoń. Wreszcie T-wo przystąpiło do Związku Muzeów Polskich oraz do współpracy w ułożeniu, z inicjatywy Polskiego T-wa Krajoznawczego, nowego Słownika Geograficznego. W maju r. 1930 T. P. N. wzięło też udział w wystawie, zorganizowanej przez Koło Wileńskie Związku Bibljotekarzy Polskich, wypożyczając na wystawę szereg dawnych wydawnictw wileńskich.

W ciągu okresu sprawozdawczego, w związku ze zgonem kilku honorowych członków T-wa, Zarząd przesłał na ręce rodzin zmarłych, względnie instytucyj, z któremi działalność zmarłych była związana, depesze kondolencyjne.

Zarówno jak i w latach ubiegłych główną podstawą finansową działalności T-wa były i pozostają nadal zasiłki Ministerstwa W. R. i O. P. oraz Funduszu Kultury Narodowej. Poza cenną opieką rządu T-wo nasze doznawało również pomocy ze strony Wileńskiego Banku Ziemskiego, który w latach objętych sprawozdaniem, zarówno jak i w latach ubiegłych, skreślał ratówki przypadające od T-wa z tytułu zastawu nieruchomości; dalej od Pow. Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i od dyrektora Oddziału Wileńskiego p. Oktawjusza Rackiewicza, Magistratu m. Wilna i innych. Wszystkim osobom i instytucjom, które przyczyniły się do prosperowania T-wa, Zarząd składa wyrazy serdecznego podziękowania.

W okresie sprawozdawczym odbyło się jedno Walne Zgromadzenie doroczne (23.X.1929 r.); Zarząd odbył posiedzeń w r. 1929—23 i w r. 1930—18.

Przechodząc do działalności aparatu administracyjnego T-wa, zaznaczamy, że w końcu r. 1930 przeprowadzono bardziej dokładny podział funkcyj poszczególnych pracowników iześrodkowano najważniejsze czynności w rękach nowozaangażowanego urzędnika, pełniącego obowiązki kierownika biura T. P. N.

Dążąc do usprawnienia działu wydawniczego, Zarząd T-wa uchwałą z grudnia 1929 r. z dniem 1 lutego 1930 r. utworzył, jako osobną agendę administracyjną, składnicę wydawnictw, stawiając na jej czele jako kustosza dr. Iwona Jaworskiego, a niezależnie od tego utworzył stanowisko redaktora wydawniczego, przez którego ręce ma przechodzić całokształt spraw, związanych z drukowaniem publikacyj T. P. N.; redaktorem wydawniczym został ks. prof. dr. B. Wilanowski.

W latach 1929 i 1930 skład Zarządu T. P. N. był następujący: Prezes — prof. dr. Alfons Parczewski, wice-prezes i kierownik działu rękopisów prof. dr. Stanisław Kościałkowski, kustosz zbiorów muzealnych Michał Brensztejn, skarbnik i administrator nieruchomości Ludwik Nieciecki, sekretarz Aleksander Jodziewicz, administrator wydawnictw do 1.II.1930 r., a następnie kusztosz składnicy wydawnictw dr. Iwo Jaworski i wybrany przez Walne Zgromadzenie w r. 1929 ks. prof. dr. B. Wilanowski, który od grudnia tegoż roku został redaktorem wydawniczym; kierownictwo bibljoteki pozostawało w rękach prof. dr. Kościałkowskiego i M. Brensztejna.

Przedstawicielami wydziałów naukowych T-wa w Zarządzie byli: wydziału I — prof. dr. Marjan Zdziechowski i prof. dr. Stanisław Pigoń; wydziału II — prof. dr. Władysław Dziewulski i prof. dr. Stanisław Trzebiński († 25 czerwca 1930), po którym nastąpił prof. dr. Józef Trzebiński; wydziału III — prof. dr. Teofil E. Modelski (do dnia 21 listopada 1930) następnie zaś ks. prof. dr. Bolesław Wilanowski i dr. Ryszard Mienicki.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzili p.p. prof. dr. Marjan Eiger, doc. dr. Ryszard Mienicki i dr. Zygmunt Zawadzki, oraz zastępcy p.p. Władysław Hołownia i Juljan Bądzkiewicz.

Na zebraniu dorocznem na członka honorowego T. P. N. został obrany dotychczasowy członek korespondent prof. Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie dr. Przemysław Dąbkowski i na członka korespondenta dotychczasowy członek zwyczajny artysta-malarz Jerzy Hoppen.

Od dnia ostatniego zebrania walnego do dnia 10 marca r. b. zmarli następujący członkowie T-wa: członkowie honorowi — Stanisław Bełza (Warszawa), Benedykt Dybowski (Lwów), Ludwik Finkel (Lwów), Jan Jabłoński (Kowno), Antoni Prochaska (Lwów); członkowie zwyczajni — Jan Burhardt, Tadeusz Dembowski, Antoni Dubowik-Filipowicz, Bronisław Kiersnowski, Bolesław Święcicki, Witold Węsławski i Stanisław Trzebiński.

Na dzień 1 stycznia 1930 r. T. P. N. liczyło: członków honorowych—26, korespondentów—5, protektorów — 6, zwyczajnych—368 (ogółem—405).

SPRAWOZDANIA

z działalności Wydziałów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie w latach 1929 i 1930.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU I

(Filologji, literatury i sztuki)

1. Za rok 1929.

W roku sprawozdawczym liczył Wydział członków 18. Do Zarządu wchodzili: prof. M. Zdziechowski — przewodniczący, prof. F. Ruszczyc — zast. przewodniczącego, prof. St. Pigoń — sekretarz.

Zebrań naukowych odbyto w tym okresie pięć i przedstawiono na nich następujące prace;

1. Glixelli St. O prologu w starofrancuskim „Roman de la Rose“ (8.XI);
2. Kolbuszewski K. Problemy Melanchtonowe (9.II);
3. Otrębski J. Polskie: „kobieta“ (17.V);
4. Tenże. Wrażenia z kongresu filologów słowiańskich w Pradze (8.XI);
5. Tenże. O pochodzeniu polskich przysłówków typu „wczoraj“ (14.XII);
6. Pigoń St. Uwagi o genezie i zakroju „Kościeliska“ Sew. Goszczyńskiego (19.I);
7. Tenże. Nieznany przekład hymnu „Veni Creator“ przez A. Mickiewicza (9.II);
8. Prüfferowa M. O rybactwie jezior Trockich (przedstawiła czł. Ehrenkreutzowa C. 14.XII);
9. Srebrny St. Do źródeł komedji greckiej (8.XI);

Z wydawnictw Wydziału ukazały się:

1. Baudouin de Courtenay-E h r e n k r e u t z o w a C. Ze studjów nad obrzędami weselnemi ludu polskiego, cz. I: Forma dramatyczna obrzędowości weselnej (Rozpr. i Mater. Wydziału I, t. II, z. 3).

2. Zan Tomasz. Z wygnania. Dziennik z lat 1824—1832. Wydała M. Dunajówna (Rozpr. i Mater. Wydziału I, t. II, z. 4).

3. Rozprawy i Materjały Wydziału I Tow. Przyj. Nauk w Wilnie. T. II, Wilno 1928—1929, str. 238. (zesz. 1—4).

4. Otrębski J. O t. zw. baudouinowskiej palatalizacji w językach słowiańskich (Rozpr. i Mater. Wydziału I, t. III, z. 1).

(—) *St. Pigoń* (—) *M. Zdziechowski.*
sekretarz przewodniczący Wydziału I.

2. Za rok 1930.

W roku sprawozdawczym liczył Wydział członków 28. Są to mianowicie: Brensztejn M., Dr. Chomiński O., Dr. Cywiński St.. Mr. Dunajówna M., Ehrenkreutzowa C.. Dr. Glixelli St., Dr. Gostkowski R., Dr. Hleb-Koszańska H., Kłos J., Dr. Kolbuszewski K., Dr. Lorentz S., Dr. Mianowski T., Dr. Morelowski M., ks. Dr. Nowicki P., Dr. Oko J., Dr. Otrębski J., Dr. Pigoń St., ks. Dr. Puciata L., Ruszczyc F., Dr. Rybicki J., Dr. Safarewicz J., Sokołowski L., Srebrny St., Turkowski T., Dr. Turska H., Dr. Zdziechowski M.; poza Wilnem: Dr. Rygiel St., Dr. Ryniewicz A.

Do Zarządu wchodzili: prof. Zdziechowski M.—przewodniczący, prof. Ruszczyc F.—zast. przewodniczącego, prof. Pigoń St.—sekretarz.

Zebrań naukowych odbyło się w okresie tym sześć, przedstawiono na nich następujące prace:

1. Cywiński St. O wierszu Słowackiego: „Wiesz, Panie, iżem zbiegał świat...“ (24.V);
2. Glixelli St. O klasyfikacji rękopisów w świetle krytyki Bédiera (25.I);
3. Tenże. Dwie rocznice: Vergilius-Mistral (11.X);
4. Kolbuszewski K. Proza polska w. XVI (8.XI);
5. Nowicki P. ks. Codex Syrus Synaiticus (6.XII);
6. Oko J. Wileńskie wydania Wergiljusza z w. XVI (11.X);
7. Otrębski J. W sprawie skrótów w języku polskim (25.I);
8. Tenże. O polskim zaimku „wszystek“ (21.VI);
9. Pigoń St. Zebrane rozmowy z Mickiewiczem (24.VI);
10. Tenże. Spory romantyków o Kochanowskiego (21.V);
11. Tenże. Wergiljusz u kolebki polskiej poezji mesjanicznej (11.X);
12. Tenże. Pokłosie archiwalne (Fr. Karpiński, C. Norwid) (6. XII);
13. Turkowski T., Wiadomość o archiwum księgarni i drukarni Zawadzkiego (8.XI);

Z wydawnictw Wydziału ukazały się:

1. Znamierowska-Prüfferowa M. Rybołówstwo jezior Trockich (Rozpr. i Mater. Wydziału I, t. III, z. 2), Wilno 1930, str. 108, 1 mapa, 2 tabele, 37 tablic, w tekście rycin 49.

(—) *St. Pigoń* (—) *M. Zdziechowski*
sekretarz przewodniczący Wydziału I.

SPRAWOZDANIE
WYDZIAŁU II
(Nauk matem.-przyrodniczych i lekarskich)

1. Za rok 1929.

Wydział II liczył 36 członków; z tej liczby 2 opuściło Wilno, zatem czynnych w Wilnie 34.

W roku sprawozdawczym na posiedzeniach zreferowano następujące prace:

1. B. Heniżanka. Narządy zmysłowe labrum i przysadek głowowych u gąsienic Orthosia lota L. (Lepidoptera) (ref. J. Prüffer).
2. J. Prüffer. Drugi przyczynek do znajomości fauny motyli północno-wschodniej Polski.
3. B. Ogijewicz. Spostrzeżenia nad niektóremi szkodnikami roślin uprawnych (ref. J. Prüffer).
4. M. Oszurkówna. Przyczynek do okresu spoczynkowego Oxalis Deppei (ref. P. Wiśniewski).
5. B. Szakien. Rdze okolic Trok (ref. P. Wiśniewski).
6. W. Milewska-Sawicka. Galasówki okolic Trok, (ref. P. Wiśniewski).
7. W. Karolewicz. Turon okolic Wołkowyska (ref. Br. Rydzewski).
8. L. Matwiejówna. Skamienieliny z margli krzemienistych w Miałach pod Grodnem (ref. Br. Rydzewski).
9. B. Rydzewski. Geneza Niemna.
10. W. Rewieńska. Izochrony Wilna (ref. M. Limanowski).
11. M. Limanowski. Bliźniacze zagłębie polsko-litewskie.

W roku 1929 ukończono druk tomu V Prac Tow. Przyj. Nauk w Wilnie (Wydz. nauk matem. i przyrodniczych). Obejmuje on prace autorów: Tomczaka, Prüffera, Farbotki, Kosińskiego, Ogijewicza, Rewieńskiej, Matwiejówny, Oszurkówny, Szakiena, Rydzewskiego, Sawickiej-Milewskiej, Kongiela i Rakowskiego.

(—) *W. Dziewulski*
przewodniczący Wydziału II.

2. Za rok 1930.

W roku 1930 umarł członek Wydziału II ś. p. prof. Stanisław Trzebiński. Na posiedzeniu w dniu 14 listopada 1930 r. powołano 2 nowych członków: prof. inż. Edmunda Lelesza i prof. dr. Stanisława Hillera. Wydział II liczy obecnie 35 członków.

W roku sprawozdawczym na posiedzeniach zreferowano następujące prace:

1. J. Trzebiński. Choroby roślin uprawnych w Wileńszczyźnie w 1928 r.

2. K. Fiedorowiczówna. Zoocecidia, zebrane w pow. dziśnieńskim i brasławskim (ref. J. Trzebiński).

3. K. Proszyński. Spis grzybów, zebranych w okolicach Trok (ref. J. Trzebiński).

4. Dąbkowska. Spis roślin, zebranych w pow. pińskim (ref. J. Trzebiński).

5. P. Wiśniewski. Przyczynki do poznania okresu spoczynkowego pęków zimowych Stratiotes aloides.

6. P. Wiśniewski. Wpływ temperatury i światła na kiełkowanie pączków zimowych Utricularis vulgaris.

7. F. Goldmanówna. Wpływ warunków zewnętrznych na okres spoczynkowy kłęczy paproci (ref. P. Wiśniewski).

8. K. Jantzen. Spostrzeżenia aerologiczne w okresie 1928—29.

9. M. Limanowski. „Ślepa dolinka" Starych Trok i sprawa krasu pojezierskiego.

10. B. Heniżanka. Unerwienie przysadek u gąsienic motyli (ref. J. Prüffer).

11. M. Racięcka. Chróściki północno-wschodniej Polski (ref. J. Prüffer).

12. B. Ogijewicz. Szkodniki drzew owocowych i zbóż, zaobserwowane w okolicach Wilna w r. 1923 (ref. J. Prüffer).

13. Wł. Mierzeyewski i W. Ułasiewiczówna. Płazy i gady pow. mołodeczańskiego wojew. wil. Triton intermedius nov. for.

14. A. Niekraszówna. Budowa anatomiczna galasówki kwiatowej na Vicia Cracca (ref. P. Wiśniewski).

15. W. Iwanowska. O rozkładzie funkcyj częstości ruchów swoistych gwiazd (ref. Wł. Dziewulski).

W roku 1930 rozpoczęto druk tomu VI Prac Tow. Przyj. Nauk w Wilnie (Wydz. nauk matem. i przyr.). — W dniu 14 listopada 1930 r. odbyły się wybory członków Zarządu Wydziału II. Na przewodniczącego powołano Wł. Dziewulskiego, na zastępcę przewodniczącego — J. Trzebińskiego, na sekretarza — Br. Rydzewskiego.

(—) *W. Dziewulski*
przewodniczący Wydziału II.

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU III

(Historji, filozofji i nauk prawno-społecznych)

1. Za rok 1929.

Wydział III liczył 27 członków. Przewodniczący—prof. dr. T. E. Modelski, vice-przewodniczący—vacat, sekretarz—doc. dr. R. Mienicki.

Na posiedzeniach naukowych zostały wygłoszone następujące referaty:

1. II. prof. Stanisław Kościałkowski: Plan wydawnictwa kodeksu m. Wilna.
13. II. doc. Iwo Jaworski: Nowe poglądy na początki wieków średnich.
18. III. dr. Henryk Łowmiański: Plan szczegółowy wydawnictwa kodeksu m. Wilna.
13. IV. prof. Stanisław Trzebiński: O pamiętnikach Józefa Franka.
24. V. prof. Teofil Emil Modelski: Dwa traktaty o Turcji z początku XVI w.
„ „ Michał Brensztejn: Wspomnienia palestranta żmudzkiego (Wincentego Bohdanowicza) z lat 1781—1833.
„ „ dr. H. Łowmiański: Komunikat o stanie prac nad kodeksem m. Wilna.
18. IX. ks. prof. Bolesław Wilanowski: Wpływ prawa żydowskiego na prawo procesowe pierwotnego Kościoła.
18. X. prof. Władysław Semkowicz: Hanul namiestnik wileński (1382—1387) i jego ród.
„ „ prof. Mieczysław Limanowski: Najstarsze Wilno (szkic topologiczny).
„ „ prof. Wł. Semkowicz: Komunikaty o Atlasie historycznym polskim i o wydawnictwach Kodeksu katedry wileńskiej, oraz Kodeksu m. Wilna.
30. XII. prof. T. E. Modelski: Czacki, Czartoryski, Lelewel, Zawadzki.

Wydano rocznik VI „Ateneum Wileńskiego" pod redakcją prof. T. E. Modelskiego oraz w dziale rozpraw:

Koneczny Feliks: Litwa a Moskwa w latach 1449—1492 (Dziejów Rosji tom II);

Wilanowski Bolesław: Rozwój historyczny procesu kanonicznego. Tom I. Proces kościelny w starożytności chrześcijańskiej.

(—) *T. E. Modelski*
Przewodniczący Wydziału III.

2. Za rok 1930.

Wydział liczył członków 35. Przewodniczący — prof. T. E. Modelski, od 21.XI. ks. prof. B. Wilanowski, vice-przewodniczący—vacat, od 21.XI. doc. R. Mienicki, sekretarz—doc. R. Mienicki, od 21. XI. dr. H. Łowmiański.

Na posiedzeniach naukowych Wydziału wygłoszono w tym roku nast. referaty:

31. I. dyr. Wacław Gizbert-Studnicki: Sprawozdanie z podróży naukowej do Królewca.

„ „ Tenże: Opis Wilna o. Wernera z r. 1750 (z rękopisu królewieckiego).

15. II. doc. dr. Iwo Jaworski: Uwagi o ustroju Wilna w dobie jagiellońskiej.

30. IV. prof. Teofil Emil Modelski: Dzieje rebaptyzacji na Rusi polskiej i litewskiej do końca XV w.

23. X. Stanisław Małachowski-Łempicki: Wolnomularstwo w W. Księstwie Lit.

„ „ prof. Stanisław Pigoń: Kampanja antymasońska w Wilnie w 1817 r.

5. XI. prof. T. E. Modelski: Memorjał krzyżacki w sprawach między Witoldem a Zakonem z powodu powstania na Żmudzi w r. 1409.

„ „ Tenże: Stanisława Herakljusza Lubomirskiego Wywód praw Polski do ziemi spiskiej z XVII w.

14. XI. dr. Henryk Łowmiański: Początki społeczeństwa i państwa litewskiego.

21. XI. dyr. W. Gizbert-Studnicki: Czy Reytan został pochowany w Hruszówce?

11. XII. doc. dr. Ryszard Mienicki: Bezkrólewie po zgonie Zygmunta III (1632 r.).

Wydano zesz. 1—2 rocznika VII „Ateneum Wileńskiego" pod redakcją prof. T. E. Modelskiego oraz w dziale rozpraw:

Małachowski-Łempicki Stanisław: Wolnomularstwo w dawnem W. Ks. Litewskiem (1776—1822).

Rozpoczęto druk — H. Łowmiański: Studja nad początkami społeczeństwa i państwa litewskiego.

B. Wilanowski
przewodniczący Wydziału III.

SPRAWOZDANIE

ze stanu zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie za lata 1929 i 1930.

Książnica.

1. PRZYBYTKI.

A. Dary osób pojedyńczych według ilości ofiarowanych dziel:

1. W roku 1929.

			dzieł	tomów
1.	Od p.	Brensztejna Michała	161	162
2.	„ „	Niecieckiego Ludwika	109	110
3.	„ „	Romer-Ochenkowskiej Heleny	63	92
4.	„ „	Jasiukowiczowej Zofji	43	92
5.	„ „	Bruchnalskiej Marji	31	31
6.	„ „	Wejtki Wacława	18	19
7.	„ „	Narębskiego Stefana	16	37
8.	„ ks.	Maciejewicza Stanisława	12	14
9.	„ p.	Hulewicza Witolda	9	9
10.	„ „	Charkiewicza Walerjana	7	8
11.	„ „	Nagrodzkiego Zygmunta	5	5
12.	„ „	Chmielewskiego Stanisława	4	5
13.	„ „	Żylińskiego Ignacego	4	4
14.	„ „	Rosiaka Stefana	3	5
15.	„ „	Kościałkowskiego Stanisława	3	3
16.	„ „	N. N.	3	3
17.	„ „	Pomarańskiego Stefana	3	3
18.	„ „	Reuttówny Marji	3	3
19.	„ ks.	Konopki Stanisława	2	14
20.	„ p.	Hleb-Koszańskiego Antoniego	2	2
21.	„ „	Szumowskiego Władysława	2	2
22.	„ „	Wrockiego Edwarda	2	2
23.	„ „	Adachi'ego Buntaro	1	2

		dzieł	tomów
24—42.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowali: p. p. 1) Asté St., 2) Bańkowski Witold, 3) Boguszewski Jan, 4) Brezgo Bolesław, 5) Dąbkowski F., 6) Dmochowski Kazimierz, 7) Doubek Franciszek, 8) Dziewulski Władysław, 9) Jarocki Stanisław, 10) Kolbuszewski Kazimierz, 11) Kościałkowska Zofja, 12) Kościałkowski Wiktor, 13) Kozłowska-Studnicka Janina, 14) Kronenberg G., 15) Muszyński Jan, 16) Offenberg Jan, 17) Parczewski Alfons, 18) Stępkowska Zofja, 19) Wicherkiewiczowa Marja		
	Razem 42 osoby ofiarowały . . .	525	597

2. W roku 1930.

		dzieł	tomów
1.	Od p. Stefanowskiej Romany	239	251
2.	„ „ Brensztejna Michała	95	98
3.	„ „ Węcławowiczowej Emilji	37	41
4.	„ „ Łyckiej Ludwiki	29	29
5.	„ „ nieznanego ofiarodawcy.	26	28
6.	„ „ Narębskiego Stefana	19	28
7.	„ „ Podoskiej Marji	13	19
8.	„ „ Pigonia Stanisława prof.	11	11
9.	„ „ Niecieckiago Ludwika	9	9
10.	„ „ Safarewicza Aleksandra d-ra	8	23
11.	„ „ Wrockiego Edwarda	7	8
12.	„ „ Suligowskiego Adolfa prof.	5	5
13.	„ „ Żylińskiego Ignacego	3	4
14.	„ „ Nagrodzkiego Zygmunta	2	3
15.	„ „ Charkiewicza Walerjana	2	4
16.	„ „ Tłomakowskiego I.	2	4
17.	„ „ Bruchnalskiej Marji	2	2
18.	„ „ Bruchnalskiego Wilhelma prof.	2	2
19.	„ „ Burhardta Stefana	2	2
20.	„ „ Poniatowskiego Kazimierza Józefa	2	2
21.	„ „ Słomińskiej	2	2
22.	„ „ Szobera Stanisława prof.	2	2
23.	„ „ Żukowskiego Piotra	1	2
24—40	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowali: pp. 1) Chejfec Lejba, 2) Chmielewski Stanisław, 3) Dąbkowski Przemysław prof., 4) Dziewulski Władysław prof., 5) Hedemann Otton, 6) Hoppenowa, 7) Jodkowski Józef, 8) Kontowtt Kazimierz, 9) Korbutt Aleksander, 10) Lisowska Jadwiga, 11) Oskierczanka Halina,		

12) Podwiński Juljan dr., 13) Rodziewiczówna Julja, 14) po ś. p. Rusieckim Bolesławie, 15) Talko-Hryncewicz Juljan, 16) Trzebiński Stanisław prof., 17) Tyszkowski Kazimierz. . . . . . .

Razem 40 osób ofiarowało . . 537 596

B. Dary instytucyj:

1. W roku 1929.

		dzieł	tomów
1.	Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgaz. Kom. Woj. Wil.	18	18
2.	Ogólno - Związkowe Stowarzyszenie Kulturalnej Łączności Polski z Zagranicą	16	18
3.	Koło Macierzy Szkolnej im. Tomasza Zana	13	13
4.	Politechnika Lwowska	12	12
5.	Ze zbiorów Brodowskiego	8	8
6.	Państwowy Instytut Nauk. Gosp. W. w Puławach. .	4	4
7.	Rektorat Uniwersytetu w Bratysławie	4	4
8.	Wojskowy Instytut Geograficzny	4	4
9.	Magistrat m. Wilna	3	3
10.	Państwowy Uniwersytet we Wrocławiu	3	22
11.	Bibljoteka Miejska w Bydgoszczy	1	1
12.	Bibljoteka Szkoły Głównej Gosp. W. w Warszawie	1	1
13.	Instytut Słowiański w Pradze	1	1
14.	Instytut Bałtycki w Toruniu	1	1
15.	Księgarnia J. Zawadzkiego	1	1
16.	Litewskie Towarzystwo Naukowe w Wilnie	1	1
17.	Państwowe Muzeum Zoologiczne w Warszawie . .	1	1
18.	Polskie Towarzystwo Geologiczne w Krakowie . .	1	1
19.	Polskie Towarzystwo Historyczne w Łodzi	1	1
20.	Redakcja „Przeglądu Pedagogicznego"	1	1
21.	Towarzystwo Lekarskie Wileńskie	1	1
22.	Towarzystwo Swedenborga w Londynie . . , . .	1	1
	Razem 22 instytucyj ofiarowało . .	97	118

2. W roku 1930.

		dzieł	tomów
1.	Dyrekcja gimnazjum im. J. Lelewela	23	39
2.	Ministerstwo Spraw Zagranicznych	11	11
3.	Ukrainskij widdił geołogicznoho Komitetu	9	11
4.	Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa wiejsk. w Puławach	4	5
5.	Rektorat Uniwersytetu w Bratysławie	4	4
6.	K. Svenska Vetenskapsakademiens Bibliothek, Stockholm	2	3
7.	Associazione Internationale degli Studi Mediterranei	2	2

8.	Bibljoteka Kórnicka	2	2
9.	Księgarnia św. Wojciecha	2	2
10.	Księgarnia „Pahonia“ w Wilnie	2	2
11.	Uniwersytet Warszawski	2	2
12—29.	Po jednem dziele w jednym tomie ofiarowały: 1) Bibljoteka Miejska w Bydgoszczy, 2) Civic Bureau of Music and Art of Los Angeles County, 3) Kancelar Slovanskeho Ustavu, 4) Kulturhistoriska Föreningen Södra Sverige, 5) Officina Meteorologica de Chile, 6) Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, 7) Polskie Towarzystwo Chemiczne, 8) Polskie Towarzystwo Geograficzne w Warszawie, 9) Polskie Towarzystwo Geologiczne w Krakowie, 10) Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 11) Towarzystwo opieki nad dziećmi, 12) Towarzystwo Pomocy Naukowej im. E. i E. Wróblewskich, 13) Towarzystwo Przyjaciół Nauki i Sztuki w Gdańsku, 14) Uniwersytet Kalifornijski, 15) Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie, 16) Wileński Urząd Wojewódzki, Wydział Samorządowy, 17) Zarząd Okr. Związku P. N. S. P. w Równem, 18) Związek Polskich Towarzystw Naukowych		
	Razem 29 instytucyj ofiarowało . . .	81	101

C. Nabyte za gotówkę:

1. W roku 1929.

Nic nie nabyto.

2. W roku 1930.

		Zł.	gr.	dzieł	tomów
1.	Estreicher K.: Bibljografja. Tomy XXVII i XXVIII	114	—	1	2
2.	Kurcjus Kwintus, O dziejach Aleksandra Wielkiego	18	—	1	1
	Razem .	132	—	2	3

D. Czasopisma od Redakcyj:

1. W roku 1929.

1) Antykwarjusz Polski, 2) Archiwum Historji i Filozofji Medycyny, 3) Bulletin International de l'Académie des Sciences et des Lettres, 4) Bulletin International de Statistique, 5) Bulletin of the New York Public Library

6) Comptes Rendus Mensuels des Séances de la Classe des Sciences Math. et Nat. Acad. Polonaise des Sc. et des Lettres, 7) Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości, 8) Dziennik Wileński, 9) Gazeta Przemysłu Rzeźnickiego, 10) Handel Zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej, 11) Kosmos, 12) Kurjer Wileński, 13) Kwartalnik Statystyczny, 14) Le Livre, 15) Lud, 16) Okólnik Izby Handlowej Polsko-Węgierskiej, 17) Ogrodnictwo, 18) Pamiętnik Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego i Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego, 19) Pro Patria, 20) Przegląd Pedagogiczny, 21) Przegląd Wileński, 22) Przeszłość, 23) Roczniki Chemji, 24) Rozprawy Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Polskiej Akademji Umiejętności, 25) Ruch Służbowy, 26) Słowo, 27) Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 28) Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności, 29) Statystyka Cen, 30) Statystyka Pracy, 31) Statystyka Uboju Bydła, 32) Tygodnik Rolniczy, 33) Urzędowy Wykaz Druków Nieperjodycznych wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej, 34) Wiadomości Antykwarskie Bibljofila Polskiego, Wiadomości Statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, 36) Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu, 37) Czasopismo Przyrodnicze . . . .

Razem . . . 37 37

2. W roku 1930.

1) Archiwum Historji i Filozofji Medycyny, 2) Bulletin International de l'Académie Polonaise des Sciences et des Lettres, 3) Bulletin of the New York Public Library, 4) Centralnaja Jewropa, 5) Comptes Rendus Mensuels des Séances de la Classe des Sciences Math. et Nat. Ac. Pol. des Sc. et des Lettres, 6) Czasopismo Przyrodnicze, 7) Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości, 8) Dziennik Wileński, 9) Gazeta Przemysłu Rzeźnickiego, 10) Handel zagraniczny Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska, 11) Kultura, 12) Kurjer Księgarski, 13) Kurjer Księgarski dla wszystkich, 14) Kurjer Wileński, 15) Kwartalnik Statystyczny, 16) Le Livre, 17) Lud, 18) Ogrodnictwo, 19) Okólnik Izby Handlowej Polsko-Węgierskiej, 20) Pamiętnik Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego i Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Stefana Batorego, 21) Prager Presse, 22) Przegląd Pedagogiczny, 23) Przegląd Wileński, 24) Roczniki Chemji, 25) Rozprawy Wydziału Mat. Przyrodn. Polskiej Akademji Umiejętności, 26) Ruch Służbowy, 27) Słowo, 28) Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności, 29) Sta-

tystyka Cen, 30) Statystyka Pracy, 31) Tygodnik Rolniczy, 32) Urzędowy wykaz druków nieperjodycznych, 33) Wiadomości Służby Geograficznej, 34) Wiadomości Statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, 35) Ziemia Kaliska . . . .

Razem . . . 35 35

E. Dzieła nabyte wymiennie od Instytucyj według ilości:

1. W roku 1929.

		dzieł	tomów
1.	Uniwersytecka Bibljoteka Publiczna w Wilnie . .	84	87
2.	Polska Akademja Umiejętności w Krakowie . . .	25	25
3.	Dziekanat Przyrodn. Uniwersytetu im. Masaryka w Bernie	13	19
4.	Uniwersytet Warszawski	13	13
5.	Seminarjum Historji Społ. i Gosp. Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie	12	12
6.	Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Poznaniu	8	9
7.	Główny Urząd Statystyczny	6	6
8.	Kasa im. Mianowskiego	3	3
9.	Archiwum Państwowe w Wilnie	2	2
10.	Towarzystwo Miłośników Historji w Poznaniu . . .	2	2
11.	Bibljoteka Uniwersytecka we Lwowie	1	1
12.	Ministerstwo W. R. i O. P.	1	1
13.	Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem	1	1
14.	Muzeum Wielkopolskie w Poznaniu	1	1
15.	Towarzystwo Naukowe im. Szewczenki we Lwowie	1	1
16.	Towarzystwo Naukowe w Toruniu	1	1
17.	Towarzystwo Przyjaciół Nauk na Śląsku	1	1
18.	Wyższa Szkoła Handlowa w Warszawie	1	1
19.	Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie . .	1	1
20.	Uniwersytet w Poznaniu	1	1
21.	Wolna Wszechnica Polska	1	1
	Razem . . .	179	189

2. W roku 1930.

		dzieł	tomów
1.	Uniwersytecka Bibljoteka Publiczna w Wilnie. . .	209	229
2.	Polska Akademja Umiejętności w Krakowie . . .	24	24
3.	Dziekanat przyrodniczy Uniwersytetu im. Masaryka w Pradze	6	6
4.	Towarzystwo Naukowe Warszawskie	5	16
5.	Główny Urząd Statystyczny	5	5
6.	Kasa im. Mianowskiego	4	4
7.	Wojskowy Instytut Naukowy w Warszawie	3	8

8.	Towarzystwo Naukowe im. Szewczenki we Lwowie	3	4
9.	Instytut Bałtycki w Toruniu	3	3
10.	Politechnika Lwowska	3	3
11.	Towarzystwo Miłośników Historji w Poznaniu . .	3	3
12.	Wydział Archiwów Państwowych M. W. R. i O. P.	3	3
13.	Bibljoteka Uniwersytecka we Lwowie	2	2
14.	Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej .	2	2
15.	Ministerstwo W. R. i O. P.	2	2
16.	O. O. Redemptoryści w Toruniu.	2	2
17.	Towarzystwo Naukowe w Toruniu	2	2
18.	Towarzystwo Przyjaciół Nauk na Śląsku.	2	2
19.	Wyższa Szkoła Handlowa w Warszawie	2	2
20.	Muzeum Wielkopolskie w Poznaniu	1	1
21.	Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział w Łodzi	1	1
22.	Towarzystwo Naukowe w Płocku	1	1
23.	Wojskowy Instytut Geograficzny	1	1
	Razem . . .	289	326

II. SKATALOGOWANO.

1. W roku 1929.

A. Na 1-go stycznia 1930 r. skatalogowano dzieł (tytułów) 34220, w czem skatalogowanych w roku 1929 dzieł 1054 (od Nr. 33167 do 34220), tomów 1144.

2. W roku 1930.

Na 1-go stycznia 1931 r. skatalogowano dzieł (tytułów) 34716, w czem skatalogowanych w roku 1930 dzieł 496 (od Nr. 34221 do 34716), tomów 799.

B. Dział według języków:

l.		Na 1. l. 1929	W roku 1929	Na 1. l. 1930
1.	Polski	17922	24	17946
2.	Rosyjski.	5124	766	5890
3.	Francuski.	3969	44	4013
4.	Niemiecki	3392	204	3596
5.	Łaciński	1267	1	1268
6.	Angielski	469	10	479
7.	Czeski	393	1	394
8.	Litewski.	192	—	192
9.	Włoski	175	4	179
10.	Białoruski	87	—	78
11.	Serbski	77	—	77

12.	Ruski	70	—	70
13.	Esperanto	15	—	15
14.	Bułgarski	8	—	8
15.	Serbsko - Łużycki	3	—	3
16.	Hiszpański	1	—	1
17.	Norweski	1	—	1
18.	Szwedzki	1	—	1
	Razem . . .	33166	1054	34220

II.		Na 1. I. 1930	W roku 1930	Na 1. I. 1931
1.	Polski	17946	8	17954
2.	Rosyjski	5890	450	6340
3.	Francuski	4013	15	4028
4.	Niemiecki	3596	22	3618
5.	Łaciński	1268	—	1268
6.	Angielski	479	—	479
7.	Czeski	394	—	394
8.	Litewski	192	—	192
9.	Włoski	179	1	180
10.	Białoruski	87	—	87
11.	Serbski	77	—	77
12.	Ruski	70	—	70
13.	Esperanto	15	—	15
14.	Bułgarski	8	—	8
15.	Serbsko - łużycki	3	—	3
16.	Hiszpański	1	—	1
17.	Norweski	1	—	1
18.	Szwedzki	1	—	1
	Razem . . .	34220	496	34716

C. Według wieków skatalogowanych dzieł:

I.	Na 1. I. 1929	W roku 1929	Na 1. I. 1930
Wiek XV	33	—	33
„ XVI	261	—	261
„ XVII	846	—	846
„ XVIII	2201	—	2201
„ XIX	21713	856	22569
„ XX	8112	198	8310
Razem . . .	33166	1054	34220

II.	Na 1. I. 1930	W roku 1930	Na 1. I. 1931
Wiek XV	33	—	33
„ XVI	261	—	261
„ XVII	846	—	846

„	XVIII	2201	—	2201
„	XVX	22569	256	22825
„	XX	8310	240	8550
	Razem . . .	34220	496	34716

D. Druki wileńskie w ogólnej liczbie dzieł 34220 (z r. 1929):

1. W języku polskim na 1. I. 1929 r.—2694, w 1929—na 1. I. 1930 r.—2694.

W ogólnej liczbie 34716 (z r. 1930):

2. W języku polskim na 1. I. 1930 — 2694, w roku 1930 — na 1. I. 1931 r. — 2664.

III. KORZYSTAŁO Z KSIĄŻNICY TOWARZYSTWA

1. W roku 1929.

a) Na miejscu 85 osób, 385 wizyt, 839 dzieł,
b) Do domu 48 osób, 313 dzieł.

2. W roku 1930.

a) Na miejscu 148 osób, 743 wizyt, 1362 dzieł,
b) Do domu 65 osób, 381 dzieł.

Dział rękopisów.

1. Rok 1929.

W roku 1929 na rzecz działu rękopisów złożyli dary następujący ofiarodawcy: p.p. Brensztejn Michał, Bruchnalska Marja ze Lwowa, Czarkowska Melanja, Kuroczycki Stanisław, Łopaciński Euzebjusz, Nagrodzki Zygmunt, Nieciecki Ludwik, Pigoń Stanisław, Poniatowski Kazimierz Józef, Rodziewiczowa Julja, Uziębło Lucjan, Wejtko Wacław, Życka Ludwika, oraz bezimienny ofiarodawca X. Y.—razem 14 ofiarodawców złożyło 9 fascykułów i tek, prócz tego 32 osobne stare druki, manuskrypta i listy.

Wśród rzeczy ofiarowanych zwracają uwagę, jako najcenniejsze: rękopis pracy i materjały (w odpisach) p. t. „Ciche Bohaterki z r. 1863“ (zebrane i ofiarowane przez p. profesorową Bruchnalską); 7 listów Ewy z Wendorfów Felińskiej, pisanych w latach 1840—41 z Berezowa, a złożonych, w teczce jej ręką haftowanej, przez wnuka Felińskiej p. Kaz. Józ. Poniatowskiego do zbiorów T-wa w dniu 21 października r. 1929 z okazji Walnego Zgromadzenia T-wa w odnowionym jego gmachu; dwie teki materjałów rękopi-

śmiennych i broszurowych po prof. A. F. Adamowiczu (ofiar. przez inż. Stefana Narębskiego), wreszcie 4 teki druków, pism ulotnych i broszur z lat 1905 — 1922, złożone w darze przez p. Zygm. Nagrodzkiego.

Główną pracę w dziale rękopisów w r. 1929 stanowiło w dalszym ciągu porządkowanie zbioru afiszów i ogłoszeń (rozpoczęte już w roku poprzednim). Cały materjał podzielony stosownie do zapowiedzi, podanej w sprawozdaniu z r. 1928, na grupy chronologiczne i rzeczowe, złożony został w 18 tekach, umieszczonych na odpowiednich stalugach i jest już dostępny do użytku naukowego. Pozatem posuwano naprzód pracę nad porządkowaniem dokumentów, materjałów i listów osobnych, tak jak i za lat dawnych. Chętną pomocą w tej pracy służyli p.p.: Goliński Bolesław, Jankowski Tadeusz, Makowiecka Beata, Mierzejewski Jan, ś. p. Ocipska Zenobja, Ptaszyńska Anna, Stankiewiczowa Irena, Zapaśnikówna Hanna.

Korzystało z działu rękopisów w r. 1929 bądź na miejscu, bądź też w Uniwersyteckiej Bibljotece Publicznej i w Seminarjum Historycznem osób 15.

2. Rok 1930.

W roku sprawozdawczym 1930 do wzbogacenia działu rękopisów przy Książnicy T-wa przyczynili się następujący daroczyńcy: p.p. Brensztejn Michał, Jodziewicz Aleksander, Piotrowski Adam Marjan, Reuttówna Marja, Rodziewiczowa Julja, Wejtko Wacław, Życka Ludwika— łącznie dary 7 ofiarodawców złożyły się na 66 większych i mniejszych fascykułów, tek i woluminów, 4 dokumenty pergaminowe i 40 autografów, listów, dokumentów i druków osobnych. Liczba zatem ofiarodawców w r. 1930 była o połowę mniejsza, niż w roku 1929, pod względem ilości wszakże i wartości objekty archiwalne złożone w r. 1930 przedstawiają się nader dodatnio.

Na wymienienie zasługują tu zwłaszcza: 4 dokumenty pergaminowe z lat 1567—1639 (z pięknie zachowanemi pieczęciami), dotyczące spraw majątkowych, złożone przez p. Ad. Mar. Piotrowskiego za łaskawem pośrednictwem Wojewody Wileńskiego (obecnie Marszałka Senatu) p. Wład. Raczkiewicza; 3 teki aktów, dotyczących walki z ruchem komunistycznym (dar p. sędziego Al. Jodziewicza); wreszcie 62 teki i fascykuły, akta osobne, złożone przez p. Julję Rodziewiczową, prezeskę Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie, w dn. 10 lipca r. 1930, a zawierające materjały archiwalne, dotyczące działalnaści Stowarzyszenia oraz instytucyj, przez nie prowadzonych (1904—1922). Archiwum Stowarzyszenia, ze względu na rolę, jaką odegrało ono w dziejach szkolnictwa polskiego w Wilnie w epoce wojny, ma niewątpliwie duże znaczenie naukowe. Wogóle, należy stwierdzić, że dział rękopisów T-wa, dzięki zdeponowanym obecnie przez p. Rodziewiczową materjałom archiwalnym, oraz dzięki rękopisom, w latach ubiegłych tutaj złożonym (jak materjały t. zw. Biura Oświatowego z r. 1915, I Zjazdu Nauczycieli w Wilnie z roku 1919, Komitetu Edukacyjnego t. zw. II z r. 1920) wzrasta do roz-

miarów pierwszorzędnego zbioru do dziejów polskiej pracy oświatowej w czasach przedwojennych i wojennych. Czujemy się tu w obowiązku podzielić wiadomością pożądaną, że w miesiącach najbliższych T-wo nasze ma pozyskać nader cenne materjały oświatowe i szkolne z lat 1902 — 1919, pozostałe po T-wie „Oświata“ z r. 1905—6, po Komitecie Edukacyjnym, który w latach 1915—1919 położył tak wielkie zasługi na polu oświaty u nas — oraz po nieodżałowanym Jego prezesie ś. p. dr. Witoldzie Węsławskim. Materjały te—obecnie segreguje i doprowadza do porządku—w porozumieniu z Zarządem T-wa—p. Ludwika Życka, niebawem zaś mają one stać się częścią zbiorów T-wa.

Praca nad porządkowaniem rękopisów w roku sprawozdawczym posuwała się w dalszym ciągu naprzód; ze względu na stałe opalanie w zimie gmachu T-wa, w warunkach, należy zaznaczyć, o wiele pomyślniejszych, niż dawniej. Rozsegregowano, uporządkowano i przygotowano do katalogowania 83 teki rękopisów (z darów dawniej złożonych).

Niejednokrotnie pomocą przy pracach w dziale rękopisów służyli: Bartoszewicz Gustaw, Macenowiczówna Wanda, Makowiecka Beata, Ptaszyńska Anna, Szacki Piotr, Wroński Jerzy, Zwolski Bogumił.

Korzystało z działu rękopisów w r. 1930 na miejscu lub za pośrednictwem Uniwersyteckiej Bibljoteki Publicznej—14 osób.

Muzeum.

Rok 1929.

Po zakończeniu w pierwszych dniach stycznia r. 1929-go robót malarskich i instalacji oświetleniowej w salach muzealnych natychmiast przystąpiono do rozmieszczania w nich zbiorów w nowym układzie i porządku.

Na pracy tej upłynął rok cały. Dopiero na jesieni postąpiła ona o tyle, że w czasie uroczystości jubileuszowych Uniwersytetu Stefana Batorego można było otworzyć Muzeum prowizorycznie dla przyjezdnych do Wilna gości w ciągu trzech dni, 10, 11 i 12 października, w godzinach 4—7 po południu.

Z nowym stanem Muzeum zaznajomili się w tymże jeszcze roku d. 23. X. uczestnicy dorocznego walnego zgromadzenia członków T. P. N. a następnie zwiedziły je: d. 31 X grupa słuchaczów Zakładu Historji Sztuki Uniw. Warszawskiego i 18 XII większa wycieczka Grodnian, prowadzona przez prezydenta m. Grodna Antoniego Rączaszka i kustosza Muzeum Państwowego Grodzieńskiego Józefa Jodkowskiego.

Pomijamy tu inne przygodne wycieczki pomniejsze.

Obok tego, mimo dalszego biegu niezakończonych jeszcze robót związanych z rozmieszczaniem zbiorów, kierownictwo Muzeum chętnie ułatwiało dostęp osobom obcym, życzącym sobie przedsiębrać w niem badania naukowe. Wspomnimy tu dla przykładu Jó-

zefę Orańską, absolwentkę Uniw. Poznańskiego i uczenicę ks. prof. Dettloffa, która wespół z ks. Adamczykiem w czerwcu t. r. przestudjowała znajdujące się w naszych zbiorach obrazy i rysunki malarza wileńskiego Szymona Czechowicza. Również art. malarz Wsiewołod Dunin-Marcinkiewicz od połowy listopada do końca grudnia skopjował w prawie naturalnej wielkości (oryginał 220×203 ctm., kopja 219×199 ctm.) obraz Ferdynanda Ruszczyca „...*nec mergitur*" dla lokału klubowego 5 p. p. leg. w koszarach wileńskich.

Przy porządkowaniu i determinowaniu zbiorów korzystano wiele z cennych rad i pomocy naukowej p. p. profesorów U. S. B.: Cezarji Ehrenkreutzowej (etnografja), Rajmunda Gostkowskiego (archeologja klasyczna), Stanisława Pigonia (epoka Mickiewicza i emigracja), i Ferdynanda Ruszczyca (sztuka) oraz J. E. Seraja Chan-Szapszała, hachama karaimskiego w Polsce (zabytki Wschodu), ks. kap. Piotra Śledziewskiego (aparaty kościelne) i por. saperów Wiktora Zyndram-Kościałkowskiego (broń i rynsztunek wojenny).

Art. malarz Jerzy Hoppen podjął się całkowitego rozwieszenia galerji obrazów, co też wykonał ze szczególnem zamiłowaniem i przejęciem się swojem niezwykle trudnem ze względu na warunki lokalne zadaniem. W uznaniu też jego zasług Tow. Przyj. Nauk na walnem zgromadzeniu d. 23. X. wybrało go w poczet członków korespondentów.

Do przyśpieszenia postępu całej czynności przyczyniły się wydatnie osobistą pracą p. p.: Jadwiga Brensztejnowa, Julja Drużyłowska, Aleksander Korbutt i Kornelja Moncewiczówna tudzież młodzież akademicka U. S. B. w osobach: Kazimierza Bielińskiego, Witolda Dynowskiego, Eugenji i Marji Hryniewiczówien, Zygmunta Ihnatowicza, Zygmunta Jabłońskiego, Beaty i Krystyny Makowieckich, Marji Tarwidówny, Lucjana Turkowskiego, Heleny Untenówny i Bogumiła Zwolskiego.

Wszystkim wymienionym doradcom i współpracownikom kustosz Muzeum wyraża najserdeczniejszą wdzięczność, zaznaczając, że w obecnych warunkach bez tego bezinteresownego współudziału wykonanie całej rzeczy byłoby o wiele trudniejsze i odwlokłoby się na czas znacznie dłuższy.

Do przystosowania, przerabiania i odświeżania posiadanego już sprzętu muzealnego oraz dorobienia nowych szaf, gablot, ram i t. p. użyty był na miejscu w lokalu T-wa stolarz Józef Balsiewicz.

W czasie zwiedzania Muzeum przez gości dyżurowali stypendyści studenci U. S. B. p. p.: Kazimierz Bieliński, Ludwika i Telesfora Czaplińskie, Konstanty Kochanowski, Marja Olechnowiczówna i Bogumił Zwolski.

Wreszcie właściciel zakładu zegarmistrzowskiego Witold Jurewicz bezpłatnie wyreperował zegar szafkowy fabr. wileńsk. Jana Falckenaua, żyjącego na przełomie w. w. XVIII i XIX.

Ofiarność społeczeństwa w formie darowywania do Muzeum T. P. N. przedmiotów o charakterze zabytkowym, pamiątkowym lub

artystycznym w r. 1929 wzrosła znacznie w porównaniu z rokiem poprzednim. Ogółem 23 osoby ofiarowały 82 przedmioty.

Wymieniamy tu w porządku abecadłowym nazwiska tych dobroczyńców:

P.p. Bołtupski (antykwarjusz wileń.), Borowski Ludwik, Brensztejn M., Brzósko Stanisław z Warszawy, Bułhak Jan, Butkowski Leon (fotograf wileń.), Dzikowski Mikołaj, Eiger Marjan prof. dr., Fedorowicz Zygmunt prof. dr., Jarocki Stanisław art.-mal., Korbut Aleksander, Kościałkowski Stanisław prof. dr., Łopaciński Euzebjusz, Mohlówna Anna, Nieciecki Ludwik, Rektorat Uniw. Stefana Batorego, Sokołowska Helena, Umiastowski Bronisław, Uziębło Lucjan, Wejtko Wacław, Wolański Adam, Zapaśnikowa Michalina i Życka Ludwika.

Osobom tym zawdzięczamy pomnożenie zbiorów muzealnych T. P. N. w następujących działach:

Archeologji przedhistorycznej	4	przedm.
Histor.-obyczajowym	23	„
Numizmatycznym	33	„
Sztuki (dzieła odręczne)	4	„
Sztychów i fotografij	18	„
	Razem 82	przedm.

Na wyróżnienie zasługują dary: *2 oryginalne szkice ołówkowe Matejki* (prof. dr. Marjan Eiger), *kobierczyk wełniany z fabryki Tyzenhauzowskiej w Grodnie z ll. 1775—1780* (po ś. p. Wili Zyndram-Kościałkowskiej, dar prof. Stanisława Kościałkowskiego), *Portret pastel. prof. uniw. wileńsk. Tomasza Życkiego*, zm. 1839 r. (L. Życka), *moneta rzymska* srebrna (M. Dzikowski), *kolekcje monet i asygnat polskich powojennych* (L. Borowski), rys. piórem *„Kamienia Kościuszki" w Zalesiu*, pow. Oszmiańskim (dar autora St. Jarockiego), *medal jubileuszowy U. S. B. 1579—1929* (Rektorat U. S. B.), *fotografja Ad. Mickiewicza powiększona z daguerotypu paryskiego* (dar autora J. Bułhaka), tłok pieczętny *Misji wojskowej francuskiej w Wilnie za okupacji litewskiej 1920 r.* (Br. Umiastowski), *2 dokumenty lóż masońskich w Wilnie i Nieświeżu* (L. Uziębło) i t. p.

P. margrabina Janina Umiastowska przyczyniła się do *umeblowania lokalu* przez darowanie garnituru wyściełanego, składającego się z kanapy i 4 krzeseł krytych pluszem z drugiej poł. XIX w., oraz 3 foteli klubowych.

Pozatem Zarząd T-wa zakupił do Muzeum: powiększoną *fotografję marsz. Piłsudskiego z r. 1919* J. Bułhaka (od tegoż) i *kartkę z autografami Prezydjum Sejmu Wileńskiego z r. 1922* (od Stanisława Kiewlicza) kosztem 35 zł.

Rok 1930.

W życiu Muzeum T. P. N. rok ten zapisał się szeregiem doniosłego znaczenia wypadków.

Więc skoro tylko zakończono w lutym rozmieszczanie przedmiotów i zaopatrywanie ich kartkami z napisami informacyjnemi,

tudzież po odpowiedniem przygotowaniu sal, Zarząd T-wa postanowił *otworzyć Muzeum dla publiczności.*

Uroczystość ta odbyła się dn. 2.III. 1930 r.

Na rozesłane zaproszenie przybyło przeszło 120 osób. Uświetnili ją swoją obecnością m. in.: JWPP. Władysław Raczkiewicz wojewoda wileński, ks. biskup Władysław Bandurski, ks. prof. Czesław Falkowski rektor U.S.B., Hadżi-Seraja Chan-Szapszał hacham karaimski w Polsce, Witold Czyż wiceprezydent m. Wilna, Wacław Iszora starosta grodzki, Maksymiljan Maliński i Władysław Dmochowski wiceprezesi Sądu Apelacyjnego w Wilnie, M. Szikysznis prezes Litewskiego T-wa Naukowego w Wilnie i wielu innych przedstawicieli duchowieństwa, władz i społeczeństwa wileńskiego, których na tem miejscu wszystkich wymienić niesposób.

Nadto gratulacje telegraficznie lub listownie w tym dniu nadesłali: JWPP. Sławomir Czerwiński minister W. R. i O. P., prof. Witold Staniewicz minister reform rolnych, Stanisław Michalski dyrektor Funduszu Kultury Narodowej, dr. Alfred Lauterbach dyrektor Zbiorów Państw., dr. Faustyn Dzik naczelnik wydziału nauki w Min. W. R. i O. P., prof. dr. Tadeusz Brzeski rektor Uniw. Warszawskiego, dr. Roman Jakimowicz dyrektor Państw. Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Muzeum Narodowe w Krakowie, Ossolineum we Lwowie (podpis. Andrzej ks. Lubomirski i dyr. dr. Ludwik Bernacki), Muzeum Wielkopolskie w Poznaniu (dr. Józef Koller), Tow. Przyjaciół Nauk w Przemyślu (kustosz Kazimierz Osiński i Jan Smołka), prof. dr. Zygmunt Batowski i prof. Henryk Mościcki z Warszawy, prof. dr. Juljan Pagaczewski z Krakowa, prof. dr. Józef Kostrzewski z Poznania, dr. Stefan Rygiel dyrektor Bibljoteki Uniwersyteckiej w Warszawie, Lucjan Bochwic prezes Sądu Apelacyjnego w Wilnie, Kazimierz Bzowski prezes Sądu Okręgowego w Wilnie, Franciszek Turek art.-malarz z Krakowa i in.

Zebrani w sali posiedzeń goście wysłuchali powitalnego przemówienia z ust prezesa T-wa prof. Alfonsa Parczewskiego, i komunikatu, w którym kustosz Michał Brensztejn przypomniał dzieje Muzeum T.P.N. od jego powstania w r. 1907 do tej podniosłej chwili, zaznajamiając obecnych z dokonaną po wykończeniu gmachu reorganizacją wewnętrzną zbiorów i zamierzeniami na przyszłość.

Poczem na prośbę prezesa Parczewskiego p. wojewoda Raczkiewicz raczył dokonać otwarcia Muzeum, przecinając wstęgę u wejścia do klatki schodowej i składając życzenia dalszej po wznowieniu owocnej pracy kulturalnej i rozwoju tego Skarbca Przeszłości Ojczystej.

Następnie goście, informowani przez M. Brensztejna i Jerzego Hoppena, szczegółowo obejrzeli nagromadzone zbiory, wyrażając szczery podziw dla ich ilości i wagi naukowej lub estetycznej.

Pamiątką dnia tego pozostało przeszło 80 podpisów w „Księdze gości" i dłuższe relacje w prasie miejscowej.

Od dn. 7.III 1930 r. do końca roku z przerwą wakacyjną od

1.VII do 31.VIII Muzeum było dostępne dla zwiedzających trzy razy tygodniowo: w niedziele, wtorki i piątki.

W dniu 16 czerwca 1930 roku raczył zwiedzić Muzeum Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ignacy Mościcki.

Z obowiązku sprawozdawczego zanotować musimy, że w dn. 29.IV t. r. odbyła się t. zw. *„Przechadzka mikrofonu Radja Wileńskiego po Muzeum T. P. N., czyli rozmowa speakera z kustoszem Muzeum"*, w czasie której niewidzialni słuchacze mieli okazję dowiedzenia się o historji i przeznaczeniu oraz zawartości Muzeum naszego.

W miesiąc później, 25.V, prof. Mieczysław Limanowski w swej pogadance radjowej *„Co się dzieje w Wilnie"* z właściwym sobie szczerym entuzjazmem dzielił się wrażeniami odniesionemi w temże Muzeum.

Ze szczerą wdzięcznością wymieniamy nazwisko prof. Włodzimierza Antoniewicza z Warszawy, który w kwietniu tegoż roku zupełnie uporządkował *Dział prehistoryczny*.

Jak w roku poprzednim, tak i w r. 1930, bezinteresowną pracą swoją pomagały przy układaniu zbiorów w gablotach panie: Jadwiga Brensztejnowa, Jadwiga Jasiewiczowa, Jadwiga Kaczyńska, Beata i Krystyna Makowieckie.

Od chwili ponownego udostępnienia Muzeum dla publiczności ofiarność na rzecz jego w przedmiotach wzmogła się jeszcze bardziej niż w roku poprzednim.

W r. 1930 ogółem 30 osób złożyło w darze 107 przedmiotów. Zapisujemy tu ich nazwiska, gwoli zachowania we wdzięcznej pamięci: Pp. Drużynówny Anna i Heljodora, Hleb-Koszańska Helena, Hryniukowie Józef i Weronika, Jarocki Stanisław art.-mal., Karpowicz Zygmunt, Komitet jubileuszowy St. Tomkiewicza w Krakowie, Korbut Aleksander, śp. Korwin-Kuczyńska Franciszka, Kwiatkowski Kazimierz art.-mal., Lorentz Stanisław dr. konserwator woj. wileńsk., Łukowski Ludwik dr. med., Łysakowski Adam dyrektor Bibl. Uniw. Wileńsk., Oskierczanka Halina, Pigoń Stanisław prof. dr., Piotrowski Adam, Poniatowski Kazimierz Józef, z Romerów Ochenkowska Helena, z Sołtanów Romerowa Anna, Szapszał Hadżi Seraja Chan, Uzięblo Lucjan, Wejtko Wacław, Wojtkiewiczówna Jadwiga, Wrześniowski Feliks dr., Żemojtelowa z Jodkowskich, Życka Ludwika, Zyliński Ignacy i Brensztejnowie Jadwiga i Michał.

Tym sposobem zbiory muzealne wzrosły w następujących działach:

Historyczno-obyczajowym	o 39	przedmiotów
Numizmatycznym	10	„
Sztuki (dzieła odręczne) .	35	„
Sztychów i fotografij . .	23	„
Razem . . .	107	przedmiotów.

Szczególnie interesujące są dary: *Pas polski półlity z marką „kobyłki"* (po śp. Korwin-Kuczyńskiej), dwa *portrety Tyszkiewiczów*,

Jerzego bisk. wil., zm. 1656 r. i Mikołaja kanon. wil., zm. 1798 r. (dr. Wrześniowski), *portret prymasa Woronicza* (A. M. Piotrowski), *kopja pastelowa głowy M. B. Ostrobramskiej* przez Maurycego Drużynę z r. 1840 (dar córek Anny i Heljodory), oryginalne *akwarele i rysunki Babczyńskiego, W. Gersona, Lucjana Kraszewskiego, H. Pillatiego, Stefana Romanowskiego, Wincentego Ślendzińskiego i in.* (Wacław Wejtko), *7 studjów portretowych rys. ołówkiem przez Alfreda Römera* (dar córki Heleny), *Akwarela „Greczynka", mal. przez Annę z Sołtanów Römerową* (dar autorki), *studja i szkice malarza wileńsk. Jodkowskiego* (dar L. Uzięby i pani Żemojtelowej), 5 *portretów* akwarel. i *fotograf.* rodziny powstańczej *Oskierków* (dar córki Heleny), *św. Krzysztof* sztych. w Wiedniu w XVIII w. (K. J. Poniatowski), *Papież Klemens XIII*, portret sztych. w Rzymie (dar J. E. hachama Szapszała), *Adam Mickiewicz*, litogr. z portr. Tad. Goreckiego (L. Uzięblo), *klucz szambelański* za Stan. Augusta (A. M. Piotrowski), *relikwjarzyk z datą 1816 r.* (H. Oskierczanka) i in.

Z darów osób różnych utworzył się znaczny *zbiorek odznak pamiątkowych*, jubileuszowych, zjazdowych, stowarzyszeń i t. p., zwłaszcza wileńskich.

Sumptem T-wa, zostały nabyte *2 portrety olejne królów Batorego i Sobieskiego* z w. XVIII (od p. Zofji Rusieckiej za 230 zł.).

Frekwencja publiczności była niezwykle dotychczas wielka. W ciągu ośmiu miesięcy od 7. I. do 31-XII 1930 r. (z potrąceniem 2 miesięcy, lipca i sierpnia, jako przerwy wakacyjnej i bez gości w dniu otwarcia) Muzeum zwiedziło:

za opłatą po 50 gr.	osób	578
„ „ „ 20 „	„	3357
bezpłatnie . . .	„	457
	Razem osób	4398

Zgodnie z *Regulaminem* z d. 1. II. 1930 r., za zwiedzanie pobierana jest opłata: od osób poszczególnych po 50 gr., i od wycieczek zbiorowych uczącej się młodzieży, rzemieślników, robotników i żołnierzy po 20 gr. od osoby.

Z tego źródła dochodu wpłynęło w r. 1930 do kasy T-wa 960 zł. 40 gr. oraz z ofiar od zwiedzających Muzeum 16 zł. 40 gr., czyli razem 976 zł. 80 gr.

Dla pilnowania porządku w salach w czasie zwiedzania były zorganizowane ze studentów-stypendystów dyżury, które aż do przerwy wakacyjnej pełnili: Władysław i Stefanja Arcimowiczowie, Gustaw Bartoszewicz, Kazimierz Bieliński, J. Dziekońska, Janina Godlewska, Zygmunt Ihnatowicz, Zygmunt Jabłoński, Konstanty Kochanowski, Józef Kopeć, Stanisława Kruszewska, Aleksandra Nowakówna, Radziszewski, Zgorzelski i Bogumił Zwolski.

Od 1. VII T-wo, niestety, nie mogło już korzystać z pomocy większości stypendystów, których od wakacyj zastąpili: Tadeusz Jabłoński (jeszcze stypendysta) oraz honorowani Filonik i Helena Untenówna.

Z pośród licznych grup, które w r. 1930 zbiórowo zwiedziły Muzeum, zasługuje na zanotowanie wycieczka *wychowańców wileńskiej szkoły dla niewidomych* z kierowniczką dr. med. Strzemińską. Próba zaznajomienia ich z bronią i rynsztunkiem wojennym od epoki kamiennej do używanych obecnie (o co sami prosili), przy pomocy opowiadania kustosza i osobistego dotyku palcami, wypadła w d. 15. V. zupełnie zadowalająco i będzie powtarzana w przyszłości z innemi przedmiotami.

W końcu sierpnia *Dział prehistoryczny* oglądali archeologowie, wracający ze Zjazdu archeologicznego w Rydze, a mianowicie pp. prof. dr. Józef Kostrzewski i dr. Jazdżewski z Poznania, dr. Tadeusz Reyman i dr. Józef Żurowski z Krakowa, dr. Roman Jakimowicz z Warszawy.

Personel muzealny składał się, jak i w roku poprzednim, z kustosza Michała Brensztejna i płatnej siły pomocniczej p. Aleksandra Korbutta.

Na tem kończymy sprawozdanie z życia Muzeum T. P. N. w r. 1930. Można bez przesady powiedzieć, że rok ten otwarł przed Muzeum Towarzystwa, jedyną w naszem mieście instytucją tego rodzaju, nowy okres pracy i rozwoju. Od samego społeczeństwa zależy ich wydajność i świetność.

SPRAWOZDANIE KASOWE

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK w WILNIE

ZA ROK 1929

OGÓLNE ZESTAWIENIE RACHUNKÓW

NAZWA RACHUNKÓW	Stan rachunków na 1/I 1929		Obrót w r. 1929		Rachunek Strat i Zysków		Stan rachunków na 1/I 1930	
R-k Kasy	23.449.49	—	220.474.90	239.630.11	—	—	4.294.28	—
„ Papierów procentowych	4.561.60	—	—	4.612.60	4.612.60	—	—	51.—
„ Banków	48.825.61	—	66.155.01	73,839.45	—	—	41.141.17	—
„ Zaliczek	68.80	—	21.790.—	21.708.80	—	—	150.—	—
„ Nieruchomości	15.277.32	—	—	—	—	—	15.277.32	—
„ Płacy	—	—	6.786.25	6.786.25	5.026.25	—	—	—
„ Inwestycji	—	—	11.885.75	11.885.75	2.697.60	—	—	—
„ Remontu gmachu	—	—	25.274.82	25.274.82	1.834.80	—	—	—
„ Wydatków biernych	—	—	1.208.43	1.208.43	1.157.18	—	—	—
„ „ utrzymania gmachu . .	—	—	4.682.45	4.682.45	4.370.71	—	—	—
„ Wydawnictw	—	—	34.101.17	34.101.17	2.366.67	—	—	—
„ Subwencyj bezzwrotnych	—	—	9.413.19	9.413.19	—	9.413.19	—	—
„ Składek członkowskich	—	—	2.828.—	2.828.—	—	2.828.—	—	—
„ Funduszu M. Kurkowskiej	—	—	—	1.239.—	1.239.—	—	—	1.239.—
„ „ H. Wojcickiego	—	—	—	1.352.—	1.352.—	—	—	1.352.—
„ Sum przechodnich	—	500.—	500.—	—	—	500.—	—	—
„ Ministerstwa Wyzn. Rel. i O. Publ. .	442.60	10.435.73	31.241.11	26.199.80	—	—	1.050.—	6.001.82
„ Prezydjum Rady Ministrów	—	52.943.96	36.152.29	20.000.—	—	—	—	36.791.67
„ Wileńskiego Banku Ziemskiego . .	—	15.277.32	352.83	—	—	—	—	14.924.49
„ Kapitału obrotowego	—	13.468.41	11.915.62	—	—	11.915.62	—	1.552.79
Bilans	92.625.42	92.625.42	484.761.82	484.761.82	24.656.81	24.656.81	61.912.77	61.912.77

Obroty rachunków poszczególnych.

STAN CZYNNY.

R-k kasy:

Saldo na 1/I 1929	23449.49	
Wpłacono do kasy	220474.90	243924.39
Wypłacono		239630.11
Pozostaje w kasie na 1.I.1930		4294.28

R-k papierów procentowych,

Saldo na 1.I.1929 100 zł. List. Zast. Wil.		
Banku Ziemskiego.	51.60	
7 akc. Banku Polskiego	1260.00	
2600 zł. Oblig. m. Wilna . ;	3250.00	4561.60
Odpisano na R-k Fund. H. Wojcickiego .	1352.00	
„ „ „ „ M. Kurkowskiej .	1239.00	
„ „ R-k Strat i Zysków . . .	1919.60	4510.60
Pozostaje walorów na 1.I.30		51.00

R-k Banków:

Pozostaje w Bankach na 1.I.1929 r. . .	48825.61	
Wpłacono do Banków	66155.01	114980.62
Podjęto z Banków		73839.45
Pozostaje w Bankach na 1.I.30 r. . . .		41141.17

R-k Zaliczek:

Saldo na 1.I.1929 r.	68.80	
Wypłacono zaliczek	21790.00	21858.80
Zwrócono		21708.80
Pozostaje na 1.I.1930 r.		150.00

R-k Nieruchomości:

Zadłużenie w Banku Ziemskim		15277.32

R-k Płacy:

Porządkowanie bibljoteki	1760.00	
Pobory sekretarza	700.00	
„ kancelisty	1800.00	
„ woźnego	1170.00	
„ palacza	730.00	
„ inkasenta	446.45	
Swiadczenia socjalne.	179.80	6786.25
Subsydjum Min. W. R. i O. P.	1760.00	
Odpisano na straty . , ...	5026.25	6786.25

R-k Inwestycyj:

Robocizna . . . . ,	2522.45	
Materjały na umeblowanie	2575·21	
Kupno drobnych sprzętów	266.55	
„ okazów i oprawa ksiąg	205.90	
Instalacje wodociągowe i kanalizacyjne .	1192.60	
„ elektryczne	3374.93	
Rolety	1748.11	11885.75
Subwencja Prezydjum Rady Ministrów .	9188.15	
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	2697.60	11885.75

R-k Remontu gmachu:

Robocizna	2815.30	
Roboty malarskie	252.41	
„ murarskie	7351.51	
„ blacharskie z materjałem . . .	2356.45	
„ stolarskie	137.50	
Wapno, żwir, cegła, cement i żelazo . .	7005.04	
Materjał drzewny	1961.88	
Projekty budowy	713.00	
Roboty szklarskie z materjałem	355.70	
Świadczenia socjalne	782.03	
Roboty tynkarskie	1173.00	
„ ślusarskie	371.00	25274.82
Subwencja Prezydjum Rady Ministrów .	23440.02	
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	1834.80	25274.82

R-k Wydatków biurowych:

Telefon. telegraf i poczta	676.50	
Utensylja pisarskie	219.54	
Przepisywanie na maszynie	96.65	
Druki	136.10	
Stempel	44.22	
Drobne	35.42	1208.43
Subwencja Min. Wyz. Rel. i Ośw. Pub. .	51.25	
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	1157.18	1208.43

R-k wydatków na utrzymanie gmachu:

Opał	3144.50	
Światło	763.45	
Utrzymanie porządku.	429.85	
Wodociąg	302.90	
Ubezpieczenie gmachu	41.75	4682.45
Subwencja Prezydjum Rady Minstrów .	311.74	
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	4370.71	4682.45

STAN BIERNY.

R-k sum przechodnich:

Saldo na 1.I.1929 r.	500.00
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	500.00

R-k Minister. Wyz. Rel. i Ośw. Publ.:

Pozostałość na 1.I.1929 r. . . . zł	10435.73		
Wyliczono się „ . .	442.60	9993.13	
Otrzymano subwencji na wydawn. . . .		20000.00	
„ „ wyd. „Stat. Lit."		5000.00	
„ „ porządk. bibl. .		1199.80	36192.93
Wyliczono się z wydatk. na wydawn.. .		29433.91	
„ „ porządk. bibl.		1807.20	31241.11
Pozostaje do wyliczenia się		6001.82	
Za wyjątkiem przesłanych dowodów . .		1050.00	4951.82

R-k Prezydjum Rady Ministrów:

Pozostałość na 1.I.1929 r. na inwestycje	32943.96	
„ „ wydawn .	20000.00	
Otrzymano subwencji na wydawn. . .	20000.00	72943.96
Wyliczono się z wyd. na inwestycje . .	32943.96	
Wydatkowano na wydawnictwa	3208.33	36152.29
Pozostaje do wyliczenia się na wydawn.		36791.67

R-k Wileńskiego Banku Ziemskiego:

Pożyczka na 1.I.1929 r.	15277.32
Odpisano długu	352.83
Zadłużenie na 1.I.1930 r.	14924.49

R-k Kapitału obrotowego:

Pozostawało na 1.I.1929 r.	13468.41
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	11915.62
Pozostaje na 1.I.1930 r.	1552.79

R-k Wydawnictw:

Koszt wydawnictw		34101.17
Ze sprzedaży wydawnictw	1830.59	
Zwrot kosztów wydawnictw	470.00	
Subwencja Min. W. R. i O. P.	29433.91	
Odpisano z R-ku Strat i Zysków . . .	2366.67	34101.17

R-k Składek członkowskich:

Wpłynęło od 294 członków	2828.00
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	2828.00

R-k Funduszu H. Wojcickiego:

Wartość na 1.I.1930 r. 2600 zl. oblig. m. Wilna	1352.00

R-k Funduszu M. Kurkowskiej:

Wartość na 1.I.1930 r. 7 akc. B. P. . .	1239.00

R-k Ofiar i wpływów różnych. Subwencyj bezzwrotnych:

Wydział pow. Wołożyńskiego	50.00	
„ „ Brasławskiego	256.00	
„ „ Mołodeczańskiego. . . .	150.00	
„ „ Święciańskiego	200.00	
„ „ Postawskiego	50.00	
Powsz. Zakład. Ubezp. Wzajemnych . .	1000.00	
Magistrat m. Wilna	3000.00	
%% od kapitałów	4077.40	
Różne wpływy	629.79	9413.19
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .		9413.19

L. Nieciecki
skarbnik

SPRAWOZDANIE KASOWE

TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK w WILNIE

ZA ROK 1930

OGÓLNE ZESTAWIENIE RACHUNKÓW

NAZWA RACHUNKÓW	Stan rachunków na 1/I 1930		Obrót w r. 1930		Rachunek strat i zysków		Stan rachunków na 1/I 1931	
R-k Kasy	4.294.28	—	136.837.58	141.128.38	—	—	3.48	—
„ papierów procentowych	—	51.—	—	1.25	—	—	—	52.25
„ Banków	41.141.17	—	59462.26	40.516.92	—	—	60.086.51	—
„ Zaliczek	150.—	—	781.95	461.95	—	—	470.—	—
„ Nieruchomości	15.277.32	—	322.68	—	—	—	15.600.—	—
„ Fund. M. Kurkowskiej	—	1.239.—	161.—	—	—	—	—	1.078.—
„ „ H. Wojnickiego	—	1.352.—	—	—	—	—	—	1.352.—
„ Min. Wyznań Relig. i Oświec. Publ.	1050.—	6.001.82	16.173.30	16.000.—	—	—	—	4.778.52
„ Prezydjum Rady Ministrów	—	36.791.67	28.326.42	24.000.—	—	—	—	32.465.25
„ Wileńskiego Banku Ziemskiego	—	14.924.49	188 40	—	—	—	—	14.736.09
„ Kapitału obrotowego	—	1.552.79	—	20.145.09	20.145.09	—	—	21.697.88
„ Składek członkowskich	—	—	2.357.50	2.357.50	—	2.357.50	—	—
„ Płacy	—	—	6.432.53	6.432.53	4.857.53	—	—	—
„ Wydatków biurowych	—	—	1.187.12	1.187.12	811.32	—	—	—
„ Utrzymania gmachu	—	—	5.807.63	5.807.63	5.467.73	—	—	—
„ Wydawnictw	—	—	23.814.97	23.814.97	—	2.274.73	—	—
„ Subwencyj bezzwrotnych	—	—	26.316.39	26.316.39	—	26.316.39	—	—
„ Muzeum	—	—	1.077.90	1.077.90	—	333.05	—	—
Bilans	61.912.77	61.912.77	309.247.63	309.247.63	31.281.67	31.281.67	76.159.99	76.159.99

Obroty rachunków poszczególnych.

STAN CZYNNY.

R-k kasy:

Saldo na 1. I. 1930 r.	4294.28	
Wpłynęło do Kasy	136837.58	141131.86
Wypłacono w przc. roku		141128.38
Pozostaje na 1. I. 1931 r.		348

R-k Papierów procentowych:

Saldo na 1. I. 1930 r.		51.—
Zysk na l. z. W. Z. B.		1.25
Pozostaje na 1. I. 1931 r. . . . , . . .		52.25

R-k Banków:

Saldo na 1. I. 1930 r.	41141.17	
Wpłacono do Banków	59462.26	100603.43
Podjęto z Banków		40516.92
Pozostaje na 1. I. 1931 r.		60086.51

R-k Zaliczek:

Saldo na 1. I. 1930 r.	150.—	
Wypłacono różnym	781.95	931,95
Otrzymano		461.95
Pozostaje na 1. I. 1931 r.		470.—

R-k Nieruchomości:

Saldo na 1. I. 1930 r.		15277.32
Wyrównano pierwotny szacunek Wil. B. Z. w myśi uchwał Zarządu		322.68
Pozostaje na 1. I. 1931 r.		15600.—

R-k Wydatków biurowych:

Telefon, telegraf i poczta	626.60
Utensylja pisarskie	168.95
Do przeniesienia . .	795.55

Z przeniesienia . .		795.55
Przepis. na maszynie		48.—
Druki		261.—
Stempel		27.77
Drobne		54.80
Łącznie		1187.12
Subwencje M. W. R. i O. P.	375.80	
Odpisano na R-k strat i zysków . . .	811.32	1187.12

R-k Wydatków utrzymania gmachu:

Opał	2738.30	
Światło	437.24	
Wodociąg	233.85	
Utrzymanie porządku	379.80	
Podatki	97.76	
Remont lokalu	573.45	
Inwestycje	271.54	
Ratówki Wileńskiego Banku Ziemskiego .	1075.69	5807.63
Subwencja Prezydjum Rady Ministrów .	339.90	
Odpisano na R-k strat i zysków. . . .	5467.73	5807.63

R-k Wydawnictw:

Sprzedaż drobna wydawnictw		40.—
Sprzedaż wydawn. Kasa Mianianowskiego		159.63
„ „ Księg. Św. Wojciecha		2075.10
Prezydjum Rady Ministrów		11463.—
Min. Wyznań Relig. i Oświec. Publiczn. .		10077.24
		23814.97
Druk	17133.25	
Papier	3788.80	
Klisze	618.19	
Odpisano na R-k strat i i zysków . . .	2274.73	23814.97

R-k Płacy:

Płaca bibljotekarza I	900.—	
„ „ II	825.—	
„ kancelisty	1800.—	
„ palacza	1117.50	
Do przeniesienia . .	4642.50	

Z przeniesienia . .	4642.50	
Płaca dozorcy	1080.—	
„ inkasenta	373.63	
Świadczenia socjalne	336.40	6432.53
Subwencja Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	1575.—	
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .	4857.53	6432.53

STAN BIERNY.

R-k Min. Wyznań Rel. i Ośw. Publ.:

Saldo na 1. I. 1930 r.	6001.82	
Wyliczono się	1050.—	4951.82
Otrzymano subwencyj na wydawn. . .	15000.—	
„ „ „ porz. bibl. . .	1000.—	16000.—
		20951.82
Wyliczono się z wydat. na wydawn. . .	14234.38	
„ „ „ „ porz. biblj. .	1938.92	16173.30
Saldo na 1. I. 1931 r.		4778.52

R-k Prezydjum Rady Ministrów:

Na wydawn. Kodeksu	40000.—	
„ „ Ateneum	12000.—	
„ inwestycje	12000.—	64000.—
Wyliczono się z		24000.—
Pozostaje do wylicz.		40000.—
Wydatkowano w r. 1929.	3208.33	
„ w r. 1930.	4326.42	7534.75
Saldo na 1. I. 1931 r.		32465.25

R-k Wil. Banku Ziemskiego:

Zadłużenie na 1. I. 1930 r.		14924 49
Zamortyzowano długu		188.40
Saldo na 1. I. 1931 r.		14736.09

R-k Składek członkowskich:

262 członków wpłaciło		2357.50
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .		2357.50

R-k Funduszu H. Wojnickiego:

Saldo na 1. I. 1930/31 r.		1352.—

R-k Funduszu M. Kurkowskiej:

Saldo na 1. I. 1930 r.		1239.—
Strata na 7 akcjach Banku Polskiego. .		161.—
Saldo na 1. I. 1931 r.		1078.—

R-k Subwencyj bezzwrotnych:

Prezydjum Rady Ministrów	12030.60	
Ministerstwa Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. .	4130.26	
Magistrat m. Wilna	3000.—	
Wydziały Powiatowe	250.—	
Powszechny Zakład Ubezpieczeń . . .	1500.—	
% %	3561.06	
Sprzedaż dubletów	96.70	
Wileński Bank Ziemski	1264.09	
Różne	483.68	26316.39
Odpisano na R-k Strat i Zysków . . .		26316.39

R-k Muzeum:

Naddatki wejściowe	42.30	
Wstęp 20 groszowy	663.60	
„ 50 groszowy	265.50	
Prezydjum Rady Ministów	106.50	1077.90
Utensylja pisarskie	48.95	
Kupno okazów	60.—	
Drobne sprzęty muzealne	61.50	
Pantofle	170.—	
Dekoracja sali	34.40	
Dyżury	370.—	
Odpisano na R-k strat i zysków . . .	333.05	1077.90

R-k Kapitału obrotowego:

Saldo na 1. I. 1930 r.	1552.79	
Osiągnięto zysku	20145.09	
Saldo na 1. I. 1931 r.		21697.88

(—) *L. Nieciecki*
skarbnik.

Spis członków Towarzystwa

w dniu 1 stycznia 1931 r.

A. Członkowie honorowi (§§ 8, 17, 19 statutu).

Abraham Władysław, Lwów.
Askenazy Szymon, Warszawa.
Balzer Oswald, Lwów.
Brückner Aleksander, Berlin.
Curie-Skłodowska Marja. Paryż.
Dąbkowski Przemysław, Lwów.
Godlewski Emil, Kraków.
Kościałkowski Stanisław, Wilno.
Kraushar Aleksander, Warszawa.
Kryński Adam-Antoni, Warszawa.
Krzywicki Ludwik, Warszawa.
Łatyszew Bazyli, Petersburg.
Michalski Stanisław, Warszawa.
Mokrzecki Zygmunt, Warszawa.
Muka Ernest. Budziszyn-Łużyce.
Niederle Lubor, Czechosłowacja.
Parczewski Alfons, Wilno.
Piłsudski Józef, Warszawa.
Ptaszycki Stanisław, Warszawa.
Ruszczyc Ferdynand, Wilno.
Siedlecki Michał, Kraków.
Suligowski Adolf, Warszawa.
Szadeczky Ludwik, Szegedyn-Węgry.
Talko-Hryncewicz Juljan, Kraków.
Wrzosek Adam, Poznań.
Żeligowski Lucjan, Warszawa.

B. Członkowie korespondenci. (§§ 8, 17, 19).

Brensztejn Michał, Wilno.
Diveky Adorjan, Warszawa.
Hoppen Jerzy, Wilno.

Kulwieć Kazimierz, Warszawa.
Mościcki Henryk, Warszawa.

C. Członkowie protektorowie (§§ 8, 15, 16).

Bułhak Emanuel, Monte Carlo.
Jeleńska Marja, Wilno.
Łopaciński Stanisław, Wilno.
Przeździecki Józef, Postawy, woj. wileńsk.
Tyszkiewicz Władysław, Paryż.
Uziębło Lucjan, Wilno.

D. Członkowie zwyczajni i dożywotni (§§ 8, 13 14).

Abramowicz Ludwik (doż.), Wilno.
Achrem-Achremowiczowa Wanda, Wilno.
Adalberg Samuel, Warszawa.
Aleksandrowicz Jerzy, Lwów.
Andrzejewska Marta, Warszawa.
Antonowicz Aleksander, Wilno.
Antoszczuk Stanisław, „
Augustowski Witold. „
Baliński Ignacy, Warszawa.
Bałtrukiewicz Jan, Wilno.
Bamdasowa Marja, „
Bandurski Władysław, ks. biskup, Wilno.
Bank handlowy prywatny wileński (wieczysty), Wilno.
Bank ziemski wileński (wieczysty), Wilno.
Bańkowski Czesław (doż.), Litwa.
Bańkowski Witołd, Wilno.
Bazarewski Stefan, „
Bądzkiewicz Juljan, „
Bądzyński Wacław, „
Bejnarowicz Klemens, „
Bekier Edward, „
Białas Stanisław, „
Bieganski, Edward, Łowicz, woj. warszawskie.
Bińkowski Benedykt, (doż.), Krasnystaw.
Bochwic Stanisław, Wilno.
Bochwic Wacław, „
Bohdziewicz Antoni, „
Borkowska Janina-Marja „
Borkowski Bolesław, „
Borkowski Władysław, „
Borowski Jan, „
Borowski Wacław, „
Bosiacka Anna, Czarny Bór, woj. wileńskie.
Bossowski Franciszek, Wilno.

Brensztejnowa Jadwig Wilno.
Broel-Plater Leon ks., „
Broel-Plater Marjan, (doż.) „
Bronicówna Leonja, „
Bujalski Władysław, „
Bułhak Jan, „
Burhardt Aleksander, (doż.), „
Burhardt Mieczysław, Modlin, woj. warszawskie.
Buyko Jan, Wilno.
Buykowa Zofja, „
Charkiewicz Walerjan, „
Chełchowski Marjan, „
Chmielewska Irena, „
Chmura Władysław, ks. „
Chodynicki Kazimierz, Poznań.
Chomiński Aleksander (doż.), Olszewo, woj. wileńskie.
Chomiński Ludwik, Wilno.
Chomiński Olgierd, „
Ciecierski Henryk, „
Cywiński Hieronim (doż.), Mitów, Litwa.
Cywiński Stanisław, Wilno.
Czajkowska Zofja „
Czarkowska Melanja „
Czarnocki Napoleon, poczta Smyga, wojew. wołyńskie.
Czechowicz Lachowicki Paweł, Wilno.
Czekotowska Marja, Wilno.
Czeżowski Tadeusz „
Czyżewski Romuald, „
Danejko Bolesław, Horodyszcze, woj. nowogródzkie.
Dąbrowska Marja,, Wilno.
Dąbrowski Wacław „
Demby Stefan, Warszawa,
Dmochowski Władysław Wilno.
Dobaczewski Eugenjusz, „
Dokalski Stanisław, (doż.) „
Drége'ówna Helena, „
Drucka-Lubecka Marja, (doż.) Paryż.
Drużyłowska Julja, Wilno.
Dunajówna Marja, „
Dubicka Helena, „
Dziewulski Wacław, „
Dziewulski Władysław, (doż.), Wilno.
EhrenkreutzStefan, (doż.), „
Eiger Marjan, „
Ejdrygiewiczówna Wacława, „
Ernarowiczówna Stanisława, „
Erdmanowa Zofja, „
Falkowski Adolf, „

Falkowski Czesław ks. Wilno.
Fedorowicz Zygmunt, „
Gajdzisowa Marja, „
Gądek Antoni ks., Pińsk.
Gąsiorowski Zygmunt, Warszawa.
Glaser Stefan, Wilno.
Glixelli Stefan, „
Goławski Witold, Oszmiana.
Gorecka Wiktorja, Wilno.
Gorzuchowski Ksawery, „
Gostkowski Rajmund, „
Grabińska Wanda, Warszawa.
Grochmalicki Jan, Poznań.
Hanusowicz Bolesław (doż.), Wilno.
Hanusowicz Jan ks., Wilno.
Hiller Stanisław, „
Hirschberg Adolf „
Hleb-Koszańska Helena, „
Hłasko Józef, Warszawa.
Hłasko Marjan, Wilno.
Hłaskowa Jadwiga, Warszawa.
Hołownia Władysław, Wilno.
Hryniewicz Zygmunt, „
Iwaszkiewicz Janusz, „
Jabłonowski Władysław, „
Jackiewiczowa Janina, „
Jackowski Jan, „
Jacynowa Adalberta „
Jakubowski Michał, „
Jakubowski Zygmunt „
Jałbrzykowski Romuald, ks. Arcyb.-Metrop., Wilno.
Jantzen Kazimierz, Wilno.
Januszewski Juljan, Kowno.
Januszkiewicz Aleksander, Wilno.
Januszewski Wincenty (doż.), „
Jasieński Stanisław ks., „
Jasiński Zbigniew, „
Jasiński Wacław, „
Jastrzębski Michał ks., „
Jastrzębski Stanisław, „
Jawłowski Hieronim, Warszawa.
Jaworski Iwo, Wilno.
Jentysówna Jadwiga, Wilno.
Jeśmanowiczówna Janina, „
Jodziewicz Aleksander, „
Jundziłł Adam, „
Jundziłł Zygmunt, „
Kajzer Władysław, Warszawa.

Karaffa-Korbutt Kazimierz, Wilno
Karpowicz Zygmunt, „
Kasperowiczowa Aleksandra, „
Kasperowiczówna Janina, „
Kempisty Stefan, „
Kiakszto Antoni, „
Klott Jan (doż.), „
Klimczycka Henryka, maj. Jabłonka, woj. wil, poczta Hermanowicze.
Kłos Juljusz, Wilno.
Kognowicki Stanisław „
Kolbuszewski Kazimierz, „
Kołosowski Wacław „
Komar Władysław (doż.), Bejsagoła, Litwa.
Komarnicki Wacław, Wilno.
Koneczny Feliks, Kraków.
Kopeć Witold, Wilno.
Korolec Józef (doż.), „
Kościałkowska Anna, „
Kotwiczowa Marja (doż.), poczta Michaliszki, maj. Turły, woj. wil.
Kowalenko Władysław, Poznań.
Koźlińska Halina, Wilno.
Krasnopolski Otton, „
Kraszewski Witold, „
Krynkowski Tadeusz, „
Krzyżanowski Bronisław, „
Krzyżanowski Jan, „
Kubicka Jadwiga, „
Kuleszo Adam ks., „
Kulikowski Leon, „
Kuncewiczówna Wanda, „
Lande Jerzy, Kraków.
Lasocka Adelaida, (doż.), Wilno.
Lewicki Zygmunt ks., „
Lichtarowicz Władysław, „
Lietuviu Mokslo Draugija, „
Lipińska Anna, Leszno.
Lorentz Stanisław, Wilno.
Lutosławski Wincenty (doż.), „
Łapinówna Wanda, „
Łastowski Wacław, Bieniakonie, woj. wileńskie.
Lelesz Edmund, Wilno.
Łęska Alina, „
Łęski Włodzimierz, Warszawa.
Łętowski Paweł, Wilno.
Łopaciński Euzebjusz, „
Łowmiańska Marja „
Łowmiański Henryk, „
Łoziński Konstanty, „

Łubieński Władysław, Wilno
Łukaszewiczówna Bronisława, „
Łukaszewicz Jeremi, „
Łukowski Ludwik, „
Maciejewicz Słanisław ks. „
Makarow Wacław, „
Malecki Jan, „
Malinowski Władysław, „
Marcinowski Klemens, „
Meysztowicz Aleksander „
Meysztowicz Walerjan ks., „
Mianowski Teodor, „
Michalkiewicz Kazimierz ks. biskup, Wilno.
Mienicki Ryszard, Wilno.
Mierzejewski Władysław, Wilno.
Milkiewicz Władysław, Warszawa.
Miller Antoni, Wilno.
Millerowa Lilla „
Miłkowski Stanisław ks. Wilno.
Mincer Edward, „
Mineyko Władysław, „
Modelski Teofil, Lwów.
Mołochowiec Jan, Wilno.
Mongird Wacław, Warszawa.
Monikowski Kazimierz, Wilno.
Morelowski Marjan, „
Muszyński Jan, „
Narębski Piotr, „
Narębski Stefan „
Narkiewicz-Jodko Ludwik, Nieśwież.
Narwoysz Antoni, Wilno.
Narwoyszówna Marja (doż.) „
Nieciecki Ludwik, „
Nieciengiewicz Władysław, „
Niekraszówna Leokadja (doż), „
Nowak Edmund ks., Nowa-Wilejka.
Nowicka Helena, Wilno.
Nowicki Paweł ks., „
Nowicki Władysław, „
Obiezierski Michał, „
Olszański Ignacy ks., „
Olszewska Marja (doż), „
Oko Jan (doż.), „
Opoczyński Kazimierz, „
Otrębski Jan, „
Papuziński Stanisław, Dzisna.
Parczewski Józef-Ignacy, Wilno.
Parczewski Walenty, „

Paszkowska Zofja, Wilno
Patkowski Józef, „
Perkowski Leon „
Piasecki Władysław (doż.), „
Pigoń Stanisław, „
Piłsudski Jan, Warszawa.
Piotrowicz Wiktor, Wilno.
Piotrowski Gustaw, „
Piotrowski Janusz, „
Pizło Tadeusz, „
Podwiński Juljan, „
Polaczkówna Marja (doż.), Lwów.
Polańska Helena, Wilno.
Połubińska Salomea, „
Poniatowski Kazimierz, „
Popławski Ignacy, „
Popowicz Jan, Lwów.
Prawdzińska Wiktorja, Wilno.
Prüffer Jan, „
Przegaliński Witold, „
Przewłocka Marja, „
Puciata Leon ks., „
Rackiewicz Oktawjusz, „
Rakowski Józef, „
Reicher Michał (doż.), „
Remer Jerzy, Warszawa.
Reniger Szymon, Wilno.
Renigerówna Janina, „
Rettinger Juljusz, Kraków.
Rostkowska Janina, Zakopane.
Reuttówna Marja, Wilno.
Rodziewiczowa Julja, „
Römer-Ochenkowska Helena, „
Rożek Adolf, „
Rudnicki Juljusz, „
Rudziewicz Leon, „
Ruszczyc Zygmunt, „
Ruszczycowa Marja, „
Rybicki Józef, „
Rydzewski Bronisław, „
Rydz-Śmigły Edward (doż.), Warszawa.
Rygiel Stefan, „
Sadowski Jan ks., Wilno.
Safarewicz Aleksander, „
Safarewicz Jan, „
Samulanis Antoni, „
Sawicki Adam ks. prałat, „
Sejmik Wileńsko-Trocki, „ (wiecz.).

Sienkiewicz Czesław (doż.), Wilno
Skinder Czesław, Lida
Sledziewski Piotr ks., Wilno
Slendziński Ludomir, „
Sławiński Kazimierz, „
Sokołowska Helena, „
Sokołowski Gabrjel, „
Sokołowski Ludwik, „
Sokołowski Władysław, „
Songin Józef ks., „
Sosnowski Stanisław, Wołkowysk.
Srebrny Stefan, Wilno.
Stabryła Edmund ks., Pińsk.
Staniewiczowa Eugenja, Wilno.
Staniewicz Wiktor, „
Staniewicz Witold (doż.), „
Staniszewski Kazimierz, „
Stasiun Józef, Wilejka Powiatowa.
Staszewski Wacław, Wilno.
Stefanowski Kazimierz, Kobryń.
Strawińska Zofja, Wilno
Studnicka-Gizbert Kozłowska Janina, Grodno.
Studnicki-Gizbert Wacław, Wilno.
Studnicki-Gizbert Władysław, „
Sułkowski Leon, „
Sumorok Juljusz, „
Świątecki Kazimierz, „
Świeżyński Florjan, „
Świda Florjan (doż.), „
Świdzińska Antonina, „
Świrski Ignacy ks., „
Swolkień Konstanty, „
Sycianko Czesław, „
Szafnagiel Jan, „
Szakien Bronisław, „
Szakienowa Sabina, „
Szalewicz Władysław, „
Szczerbicki Edward, Brasław.
Szczęsnowicz, Skibiszki, woj. wileńskie.
Szczuka Stanisław, Wilno.
Szmurło Jan, „
Sztolcman Gustaw, „
Szulc Paweł, „
Szupenkówna Jadwiga, Warszawa.
Szuszkiewicz Bronisław, Grodno.
Tatarkiewicz Władysław, Warszawa.
Traczewski Cezary, Wilno.
Truszkowska Marja, (doż.), „

Trzebiński Józef Wilno
Turkowska Jadwiga, „
Turkowski Tadeusz, „
Turska Halina, „
Turski Ignacy, „
Tuskiewicz Olgierd, Warszawa.
Tyszkiewicz Benedykt (doż.), Warszawa.
Umiastowska Janina (doż.), Wilno.
Umiastowski Bronisław, „
Vorbrodt Stanisław, Wilejka Pow.
Wagner Karol, W. Solleczniki, woj. wileńskie.
Wagnerowa Elżbieta, Wilno.
Walicki Franciszek „
Wasilewski Leon, Warszawa.
Waszkiewicz Antoni, Wilno.
Waśkowski Eugenjusz, „
Wejtko Wacław, „
Weyssenhoff Jan, „
Węckowicz Wacław „
Wierzyński Józef, „
Wilanowski Bolesław ks. (doż.) „
Wilczyński Jan, „
Wiśniewski Piotr, „
Władyczko Stanisław, „
Wolański Adam, „
Wołodźko Franciszek ks., „
Wołodźko Witold (doż.), „
Wróblewska Ewelina, „
Wróblewski Bronisław, „
Zachwatowicz Stanisław, „
Zapaśnik Bronisław, „
Zarewicz Stanisław (doż.), Warszawa.
Zawadzki Adam, Wilno.
Zawadzki Feliks (doż.), „
Zawadzki Władysław, „
Zawadzki Zygmunt, „
Zdziechowski Marjan (doż.), „
Zdziechowski Kazimierz, Raków, woj. nowogródzkie.
Ziemacki Władysław, Polany, woj. wileńskie.
Żabko-Potopowicz Antoni, Warszawa.
Żebrowski Leon ks., Wilno.
Żmigrodzka Ludwika, „
Żukielówna Wiktorja „
Żukowski Józef, Brześć nad Bugiem.
Żukowski Piotr, Poznań.
Życka Ludwika, Wilno.